

egy munkámat eltöltötte, mert szerinte Villersnek a reformációról közzétett nézetét pártolom, holott, ép ellenkezőleg, az egész munkában Villersit igyekeztem megőrizni, — e szegény cenzornak megbocsátottam; de nincs sem földön, sem égből bocsánat annak számára, ki engemet képes egyébként látni, mint magyarnak.*

Valóban Kőlcsey, bár a német és francia, a latin és görög irodalom eszméin növekedett, érzésben és gondolatban az ideális hazafiság leghívebb kifejezője volt. Egy letűnt korszak élő emléke, a kinek pályája most is eszme-keltő nemzetünk néve. Az önzetlen kornak egész eszményi heve átérzik beszédein még ma nap-ság is, mert semmi más nem lebegett előtte, mint hazánk felvirágzása, nemzetünk palléro-zódása, haladása. Az ország- és megyegyűléseken elmondott szóközi művei minden fogékony kebelre megtették hatásukat s megteszik még jelenleg is. Mestere volt a szókak mindjárt, a mint politikai szerepét kezdett vinni, s az maradt később is. A század első felében élt nagy szónokainknak ő volt a forma tekintetében elvitázhatatlan mestere, a ki classical tisztaságával, egyszerűen művészi szerkesztésű örök szép példákat nyújtott. A legnagyobb magyar szónokok: Kossuth, Eötvös, Wesselényi, Deák, mind az ő tanítványai.

A régebbi magyar írók közül egyetlen egy sincs, a kit a nemzeti öntudat annyira a magáé-nak ismerne, mint Kőlcsey, s a kinek működése még napjainkban is annyira élető elemé volna a derekasabb írói munkásságnak, mint Kőlcseyé. Nemcsak azért, mert eszmékben gazdag, kifejezéseiben szabatos, polgári életben valódi bölcs; hanem azért is, mert írói és politikai működését mindig a legeszményibb szempontból fogta fel s minden sorával és szavával a nemzeti élet dicsőségét célozta. Wesselényi azt mondta, midőn halála hírért meghallotta: «Nem közénk való volt». Ideális lelke csakugyan nem a hétköznapi életre vala teremtve.

De éppen ezért most, midőn gr. Károlyi István áldozó-készsége Nagy-Károlyban szobrot emelt emlékének s e szobrot tudományos társulataink képviselőinek jelenlétében s az egész nemzet részvételétől környezve leleplezik, jól esik az ő némes eszméin és lelkesítő pályáján ha csak néhány percig is elmélkednünk s legalább politikai szereplését fölidéznünk emlékezetünkben. Mily ellentét tárul elénk, ha azt a kort s a maít összehasonlítjuk! S mégis mennyire érezzük, hogy nemzetünk mai műveltsége s haladása mily szorosan összefügg azoknak a férfiaknak a küzdelmével, a kik között Kőlcseyt kétségteletlenül a leghívebbek és legnemesebb gondolkozásúak sorában fogja emelgetni mindenben a történelem.

Váczy J.

KÖLCSEY SZOBRA ELŐTT.

Nagy-Károlyban 1897. április 4.

Mint mikor a sűgár Memnon szobrára özőnik,
Halkan zengedező hangra hevíti követ:
Úgy élnékül a hála verőfényében ez érczép,
S áhítatos lelkünk azt hiszi, Kőlcsey szól.
Hallszik a himnusi hang, a fohász ajkunkra is áthat,
És az egész ország égre kiáltja felnek:
Isten, áldd meg a magyart!

Ponori Theureuk Emil.

HELLAS ÉS A NYUGAT.*

Paraskhos Akhilles költeménye, új görögökből fordította Hegedűs István.

«Feszítsd meg! hej, keresztre föl!» az angolok kiáltnak.
«Szeget neki!» kiált az osztrák, kiált a francia.
S mindenki dob követet, ezéltábjúkat Hellas csak.
Könyörtelen mindezt üvölti: «Meg kell lakolnia!»
Üsszék őt, nem érdemel csak tövis koronát!
Házam, e művelt vandálok csoportja ront terád.

* 1870 április 11-ikén egy fölháborító eset történt Görögországban, Delis (a régi Delion) közelében. Rablóbanda támadta meg a csendőrséget, melynek fedezete alatt az angol és olasz követégek titkárok tartak, három más előkelő angol és két asszonyval. A rablóbanda az egész utazó társaságot foglyul ejté és nagy váltságdíjat követelt érte. Az európai nagytömeg híven támogatta intézkedést követelt érte. Az európai nagytömeg híven támogatta intézkedést követelt érte. Az európai nagytömeg híven támogatta intézkedést követelt érte.

Paraskhos egyike az új görög költészet elsőrangú képviselőinek. Költeményei 1881-ben jelentek meg három kötetben. Irt hazafias tartalmú drámát is. 1888-ban született Napliában és a 90-es évek elején halt meg.

«Feszítsd meg, hej, keresztre föl!» fenséges lesz e látvány.
Bámúljatok, bámúljatok hát, egy nép halála lesz.
Krétát elvették tőle ép: nyög szelogsága jármán,
Kereszten egy nép, isteneknek dicső halála ez!
Igy harsog hősen ellenünk Európa méhkása,
Hugo, Girardin hallja és nincs rája egy szava.

Jaj, mit is vártok, jaj de mit a Nyugattól manapság!
A régi nemes nemzeteknek kora már régtől letűnt.
Európa megvénült nagyon, szivét dermeszti aggság.
Lelkes Berangert, büszke Byront többé vaj' hol letűnt?
Dicső elődök, hogy ha szent örökök hagytanak,
Félisten hátra soh'se hagy méltó utódokat!

Nyugat, nyugat! Gondold meg azt, hogy a felhők felett él
S bírád lesz egykor a nagy Isten, a gyöngék gyámola.
Az idő száll, rombolva dől s a mit talán feledtél.
Megtörti gögöd megalázva s arczul csap ostora.
Ha ütsz te most, ha sújtsz te most, ha osztasz ütleteg,
Vigyázz Európa, oh vigyázz! Az Isten megfizet.

Hát feledtek, hogy ti nem ismertétek nevét sem,
Midőn dárdámnak éle immár kivívta a Hazát
És csupa illat, hős erő, költészet volt e nében.
Idő megtörte ezt a szünet, hogy érzé a halált
S Plataea földje, szent honom, te most mivé levél?
Ezer élez tárgya, rólad a világ gúnyval beszél.

Hálátlanok! Ugyan mi van, mivel ma büszkélkedtek,
Mi nem volt egykor a sajátom? A hitet, tudományt,
Műveltség drága kincsét mind én adám ti nektek.
Mi képviseltük a világot, ti pedig a homályt.
Mi elbukánk, de átadók Nyugat, a fényt neked.
Szép, hogy elfordulsz tőlem és gúnyolsz ma engemet.

Síromnak lángra vésztél a te nagy éjszakádnak fénye,
A mely elűzte zord sötétjét s világot hinte szét.
Síríratom volt, a melyen nyugatnak anyyi népe
Olvasni legelőbb tanulta a szellem életét.
E fényt bírjátok, hadd legyen örökre tiétek,
De az anyára, ki növelt, ne dobjatok követ!

De jaj, mely átkos gyűlölet ad gúnyszót ajkatokra,
Még meritek kétségbe vonni szent örökségemet?
A zengetes hellén nevet gyűlölitek esűfolva
S ha egykor híva Graeculust, ki dörén megvetett,
Ti hozzá fattyú szárazulást vettek szememre még,
Mintha e gúnynév: Graeculus nem volna már elég.

De Hellas fölkel, támad úgy, miként viharzó felleg
S reácsap a török kolosszra, hogy rendül az bele.
Nyolcz évig büszkén forgatja az éles hősí gyögyert.
«Gy kűzd a Graeculus!» kiáltja Európa, látod-e?
Tapsolva mondta a világ, hős nép csatája ez,
Halhatlan Byron, sírhelyet magának itt keres.

Hellas! Jézus képmása te, bocsásd meg, ha üvöltnek,
Bocsásd meg, ha ez új zsidóknak ostorcsapása vág.
Imádjuk szenvedésidet! Oh dobd el szemfedődet!
Kelj föl megint, támadj föl újra, ragyogjon glóriád!
Ragyogjon! Oh de fiaid, hazám, oly csüggedők,
Szent teledre ölt bíbort, oh dobd el szemfedődet!

Hej ezeket, csak ezeket adott nekünk a Nyugat,
Útított reánk esapást esapásra s csak gúnyval illetett.
Bizancznak trónját elveve: esászári jogarunkat,
Előbb mintsem még mi reánk tört pusztítva Mahomet.
Szépszerrel ő rabolta el nagy ősinak örökét,
Jaj akkor is, ha e trónon a latin ülne még.

Igaz, szenvedtünk szörnyű mód a zsaroló töröktől,
Testünket rágra éjjel-nappal s emészte szüntelen,
De meg nem foszthatott soha nyelvünk és szent hitünkötől.
A pápaság hatalmasabb volt, mert ő a szellemen
Úz sorvasztó erejét, lelkünk támadta meg;
Dőfést Velenze is adott, szegény hazám, neked.

Oh, mert midőn e nép alig lélegze már alétlan,
Keresztesek huda betört és pusztítva égetett,
Faluk hamvadtak szerte szét, tűz dűlt a városokban.
A szenvedő vonagló népen ütnek mély sebet;
A hála ez volt mindazért, mit értük én tevők...
Krisztus nemes lovagjai viszonzák azt ékep.

Hát nem te, nem te adad el kufarként drága Pargánk!
Irgalmas angol a töröknek, és Rigas, véredet
Nem itta, szivta föl mohón, mint szomjas ölyv az osztrák?
S mikor mi kérve, esdekelve ostromlók az eget
S a török-verte lánczainkból készítő fegyverünk:
A Nyugat akkor is mi sok bünt tett mi ellenünk!

Európa oly kevés fiad, csupán néhány félisten
Jött utalmunkra s szállt csatára, megvédeni szent ügyem;
A többiből csupán a gúnyt, a mellőzést éreztem,
Navarino! Navarino! Ezt harsogják szüntelen;
Már untat, fáraszt, hallani mindig Navarinót.
Puskákat mért röpítet ott egyetlen egy golyót?

Hát mit műveltünk, a miért hirdettek új keresztet
S ellankadt gyenge népünk ellen támadtok oly vadul?
Egy Canning, egy Chateaubriand leány, hogy foglyul estek,
Hogy tigris esorda tört reájuk bős irgalmatlanul?
Elhurczol, hellént, idegent, neu kedvez senkinek,
Mert nemzetet nem ismer ám e vad rabló sereg.

Hát Páris, Bécs meg London is gyilkost nem rejteget már
S nem lett e helyeken remeklés a méreg, a gyilkos?
Tolvaj nem hordja fenn fejét mint tiszta lilionszál?
Hogy nálatok mi szép világ van, az többé nem titok,
Virágzik oly bűn köztetek, minek itt nincs neve,
Oly bűn, a melyet hellén ajk még ki sem ejtene.

Vén bűnös Tropann anyja, te bizony jobb hogy ha hallgatsz,
S te angol, kapzsi, telhetetlen vajon mást mit telhetsz.
Rablók fölél édes olasz, bizony még te sem alhatsz
Osztrák, Nyugat kigyója, jobb ha elmémsz, neu sziszegsz.
Jobb lesz, tisztulj előbb magad, gyűlölt hetera had,
Ha botlanék egy ifjú lány, kacagnod nem szabad.

Meg dicsékedtek untalan a fényes haladással,
S tömérdek Argos szemű rendőr míg éberen figyel,
És üldözi a békebotót tüstént egész hadával:
Sikkasztó és gonosztevő mégis érzivel.
Pedig a törvény ott talán mégis érvényre jut.
Hol rögtön kész szolgálja lesz távirda, gőz, vasut.

Hát mi? A sírt csak a minap hagyók el támolyogva,
Tömérdek eszközökből kezünkben nincs még egyetlen egy.
Hellas alig bír járnai hej, ha lép is roskadozva,
Hull omló vére sok sebéből az iton, merre megy.
Ne bántátok, oh ne szegényt! szűnjék rágalmatok,
Még meglakolhat, ha jogot úpor hatalmatok!

Hellas, Jézus képmása te, bocsásd meg, ha üvöltnek,
Bocsásd meg, ha ez új zsidóknak ostorcsapása vág,
Imádjuk szenvedésedet! Oh dobd el szemfedődet!
Kelj föl megint, támadj föl újra, ragyogjon glóriád,
Ragyogjon! . . . Mert lásd, fiad kétségbe estenek,
Hadd sirjanak már ellenünk, mi sírtunk eleget.

KRÉTAI ÁRVA.*

Paraskhos Akhilles költeménye, új görögökből fordította Hegedűs István.

Egy kis gyerek, mint lilium oly halovány szegényke,
Egy sötét útca szegletén
Köny fátyolával a szemén
Epedve néz az égre.

A testét fede gyászruha, gyászol szegény, miként én;
Szeme oly bús, oly csüggedeg.
Oly édes arcu szép gyerek,
Ugy esüngtem drága képen!

Rongyos volt, ámde látsza, hogy nemes családnak sarja,
Tegnap még puha fészében
Anyjának lágy ölén pihent,
Ki édesen takarja.

Krétába' ma egy puskaeső eldördülté váratlan!
S ép drága fészük' dűlta fel,
Anyjának éltit oltja el
S atya ellull a harezban.

Áll szóltanul, a könnyeit míg bírja, visszafojtva,
Pírulva nyújtja ki kezét,
És el nem mondja szegényét,
Hogy sínylik végyomorba.

Oh hány van, a ki éhezik, de hallgat és nem mondja!
E gyermek is csak felzokog
S ha egy-egy falatot kapott,
A könnye hull omolva.

Ölembre vettem a szegényt, húzóva, alig enged.
Becézve, hével csókolám —
De hej! mit ér ez — gondolám —
Az árva idegennek?

Ezért ma érte koldulok és kérek esdekelve,
Mit magamért meg nem teszek:
«Segítsetek, segítsetek!»
Kiáltok ő helyetere.

Anyák, kik boldog magzatok vidám körében éltek,
S van szivetek, a gyermekek
Krétában olyan éhesek
S úgy fáznak is szegények!

* E költemény egy jótékony célú előadásra íratott 1867-ben és egy fiatal leány szavalta el.

MEGFOGHATATLAN TÖRTÉNETEK.

Irta Mauksch Kornélia.

(Vége.)

A jelenség.

Fivérem P . . . ban jogászokodott, és miután mi P . . . hoz körülbelül a két óra járásnyi Martfán laktunk, minden szombaton bekülünk érte egy kocsit, melyen ő egy-két barátját magával hozva kijött, s a vasárnapot így rendesen kellemesen töltöttük el. Hétfőn korán reggel kocsira ültek s még az előadás kezdete előtt beértek a városba.

Volt ezek között a jogászok között egy Gáspár Dezső nevű ifjú ember, ki fivéremnek testi-lelki barátja volt, miért is a házuknál édes anyamtól kezdve az utolsó cselédig mindenki különösen kedvelte.

Én magam is nagyra becsültem. Hanem azért sokszor vitatkoztunk különféle kérdések felett. Végtelen nagy öröme tett benne, ha sikerült engem meggyőznie; sokszor engedtem is, csak azért, hogy hadd örüljön, egyetlen egy dolgot kivéve, t. i. ha a túlvilági életéről volt szó.

Ő azt állította, hogy a lélek a halál után is él, én meg azt, hogy nem. Ebből kemény viták keletkeztek; sokszor az egész társaság részt vett benne.

Egyszer megboszankodott, hogy nem hittem neki s azt mondta:

— Várjon csak, várjon! Nem tudom még hogyan, de egyszer majd csak bebizonyítom, hogy nekem van igazam.

Be is bizonyította. Ugy, hogy ma is remegve gondolok rá vissza.

Nagyon csúnya, esős, ködös novemberünk volt ekkor. A levegő sűrű volt a nehéz párától, melyek szomorítóan, szibaszótól hatottak a testre úgy, mint a lélekre.

Egy ilyen nehéz sötét éjjelen, nem tudtam elaludni. Az esőcseppek halk koppanással hulltak a háztetőre, hogy összefolyva a csatornába zuhogással alá. A szél halkán dúdolt a kert fái között. Mások ez nekem valami kellemes fél álmot okozott volna, az este azonban valamely megmagyarázhatatlan kellemetlen érzés uralkodott rajtam, mely nem engedte a szememet sem lehunyni.

Úgy hajnal felé aludtam csak el. Álmomban ismét olyan nehéznek, búsnak éreztem a szívemet, figyeltem a szél zúgását, az esőcseppek koppanását s úgy jártam egyik szobából a másikba a vendégek között.

De mintha ezek a máskor oly vidám ismerős arczok, ma mind szomorúak lettek volna, egyik sem szólt, csak úgy halkan eluhantak előttem.

Vége az ebédőbe egy ilyen szorongó vendégsereg között átmenve, a zongora-szobájtó elé értem. Itt állott fivérem és Gyula unokabátyám, olyan zavart, dűlt ábrázattal nézve felém.

— Kérlek, eresztetek be engem oda.
— Nem, nem lehet, — mondták egyszerre, és visszatoltak az ajtó elé.

— De igen, — makacszkodtam és valami ijesztő érzés dermesztette meg a szívemet.

Érvel benyitottam a zongora-szobába. Ott olyan felhomály-féle derengett, hogy csak nehezen bírtam megkülönböztetni a tárgyakat. Az ablakok közötti kis díványon ült Gáspár Dezső, fejét kezébe rejtve, úgy, hogy az egyik szemé el volt takarva. De a másik. A másikkal rám nézett, hideg, merev mozdulatlan tekintettel.

Félig meghaltam az ijedtségtől, álmomban éreztem, hogy a szívem megszűnt dobogni, vízért akartam fordúlni, de nem volt erőm, azért csak úgy kifelé hátráltam, miközben ő tekintetét folyton rajtam tartotta. Mikor valahogy kijutottam a szobából, egy sikojjal összerokadtam és erre, hála Istennek, fölébredtem.

Fölébredt az én nővérem is, s kérdezgette: «Mi bajod? Mi lett, valamit álmodtál?» De perczekig nem bírtam szöhoz jutni.

A nővérem gyertyát gyújtott. De ez sem nyugtatott meg, sőt ellenkezőleg; különös módon a gyertya lángja arra az egy szem rémséges tekintetere emlékeztetett.

— Jó lesz félkenni, — mondta a nővérem, — készüljünk; mama megígérte, hogy reggel bevisz P . . . ba, így gyorsabban oda érünk, és Endrét is még otthon találhatjuk.

Reggel 9 órakor már a lakásán voltunk. Édes anyám azt kérdezte a házi asszonytól:

— Talán még alszik az én lusta fiam?
— Nem kérem, — felelte szapora beszéddel az asszony, — hat óra felé zörgetett Gyula úr a kapun, beeresztették, aztán az ifjú úrhoz sietett és egy pár percz múlva elrohantak mind a ketten; még azóta nem jöttek haza.
— Istenem — kiáltotta anyánk — vajjon nem valami párbaj-e? . . .

Kinos nyugtalanságban töltöttünk vagy egy órát az Endre lakásán, míg elő jött Gyulával együtt. Épen olyan dűlt arccal jöttek elénk, mint álmomban láttam.

Én úgy megrémültem, hogy kérdézősködni sem mertem, de megmondták nekem, hogy Gáspár Dezső meghalt ma hajnal felé szívészél-hűdésben. Az egész város orvosait összehívták, de mind hasztalan, nincs már benne az életnek egyetlen egy szikrája sem, csak a balszemével látszik egy helyre ijesztőn, zordonan tekinteni.

Azt hiszem, még többet is beszéltek volna, de én ájulva a földre rogytam és ezután hetekig tartó ideglázba estem.

Természetesen örök talány marad előttem, az elhunyt befolyásolta-e az álmomat, a véletlen esodás játéka volt-e? Azt csak a jó Isten tudhatja.

A kasztról-forgatás.

Most a kis tanítóné kezdett el beszélni:
Még nagyon piczi leányka voltam, mikor a szülőim elhaltak. Úgy maradtam támasz és nagyon nélkül, egy néhány rokonom könyörületére utalva. Egy nagybátyám nevelő-intézetbe adott, hogy majdan nevelőnének képeztessem.

A nyári szünidőket pedig hol egyik, hol másik rokonom házában töltöttem.

Mindig hálával fogadtam a meghívást és a mennyire csak tőlem telt, igyekeztem viszonozni a szíveséget, segítettem a háztartás körül és lehetőleg hasznosra tettem magamat.

Úgy körülbelül tizenhárom éves lehettem, mikor Milka nénihez kerültem a szünidőkre. Mindig halvány, gyöngye teremtet voltam, de ekkor különösen az, mert egy nagy betegség erősen megviselt épen a vizsgálatok előtt. Így az a gyakori társaság, az a sok vendég, a kik Milka néni házához jártak, épen nem segítette elő javulásomat.

Egy napon rég nem látott öreg rokonom jött látogatába. Nagy tudós és magánykedvelő volt a bácsi, valóságos esoda számba ment a látogatása.

Meg is mondta az okát Milka néni kérésére rögtön, hogy tulajdonképen én miattam jött ide; ő most folyton a spirizizmust tanulmányozza. Hiszi is, hogy képes lenne szellemeket idézni, ha ehhez alkalmas médiumra tehetne szert. Engemet épen elég halványnak és törékenynek ítelt erre a nehéz dologra. Azért kérte Milka néni, bocsásson hozzá a szünidőkre.

Nagy örömrre azonban Milka néni nagy mérvű gyöngeségemre hivatkozva, ellent mondt. «A szellemidézést bolondságnak tartotta, de azért nagy érdekel kezdődött felőle.

Alig hogy a bátyám felült kocsijára, Milka néni egyet kiáltott. «Hollá, gyerekek! (a férjét is így hívta) ide jöjjetek, kasztrolt fogunk forgatni!»

Folyt aztán ez a kasztról-forgatás reggeltől késő estig. Egy kis gömbölyű asztalkát hozott elő Milka néni, arra körbe felirta az ábécze betűit, középre egy kasztrolt tett, arra pedig én tettem rá a kezeimet. Föltettek egy kérdést, mire a kasztról mozogni kezdett, fölével megállva egy betű mellett. Ezeket a betűket Milka néni leirta és így böngészte ki a feleleteket, melyek sokszor valóban megdöbbentették a társaságot.

Egy úri család jött akkoriban a vidékre lakni. Egy kisebb fajta birtokot vásároltak, hogy, mint mondták, megpihenjenek; a nagy birtokukat az Alföldön bérbé adták.

Igen kellemes embereknek mondták őket, a hol csak megfordultak, szívesen fogadták. Az én Milka néniem is — midőn egyszer hozzánk igérektek — egész nap sütött-főzött, hogy, mint mondák: azzal is kimutassa irántok szíveséget.

— Holnap jó dolgod lesz, kicsikém, — szólt hozzám, — egész nap pihenni fog a kasztról, mert az idegen vendégeket csak nem fogjuk a mi bohóságainkkal mulattatni.

Pedig, de hogy nem mulattatta. Alig várta, hogy a kasztról bűvös tulajdonságairól beszél-

hessen. Az idegen úrnőt láthatólag érdekelte ez a dolog, de a férjét boszússá, idegessé tette.

Különbön nyíltan ki is mondta, hogy az egész merőben képtelenség. Könyű olyan feleletet adni, a mit úgy is mindenki tud. A kasztról nem mehet és nem megy magától, ha csak nem irányítják. Ez csak képzeldős, világbolondítás.

Egy kicsit megboszankodtam; különben is ez az úr, — Csathó Péternek hívták, — épen nem ébresztett bennem rokonszenvet. Figyelmes, udvarias volt mindenkihez, az igaz, de a szemei, azok a kis, mélyen ülő szemek folyton idegesen tekingettek egyik tárgyról a másikra.

Oszonna után az urak kísértáltak valami háts paripát megnézni, ekkor Csathóné, Milka nénihez fordult és esdő szóval könyörgött:

— Édes jó Milka néni! Kérem, engedje meg a kicsikének, hogy nekem csak egy egyetlen kérdésre feleltessem a kasztróllal.

— Szívesen, huzomasszony, — felelte Milka néni és egy percz alatt készen volt az asztalka, rá írta a betűk és egy kicsit kelletlenül a kasztról tetejére tettem a kezeimet.

— Hangosan kell-e feltenni a kérdést? — kérde Csathóné, — vagy csak gondolatkan?

— Gondolni is lehet, — felelte Milka néni — csak hogy ekkor erősen és folyton erre a tárgyra kell gondolni.

Elmúlt egy pár percz, de a kasztról nem mozdult. Végre valahogy nehezen, akadozva megindult, minden betűnél egy pár pillanattal meg-meg pihenve.

Milka néni írta az így megjelölt betűket, melyek eredménye ez volt: «Ne kérdezd!»

— De kérem, sőt követelem, — mondta a halászápádtá vált fiatal asszony.

Ekkor gyorsan megindult a kasztról, úgy, hogy alig győzték a betűket írni a nagy asztalra. Ott fehéredtek a krétával irt betűk vagysis szavak:

«Mert: férjed hozzá tartozott a Borsos Béni bandájához.»

A szegény asszony nem szólt egy szót sem, hanem a milyen nagy volt, úgy esett hanyatt a földön.

A nagy lárma bejötték az urak. Úgy látszik, Csathó egy percz alatt megértett mindent. Első dolga volt gyors kézzel letéríteni a végzetes mondatot, aztán feleségehez látott, ébresztgette, dédelgette, többé egy perczre el nem hagyta. A kocsira is ülésen vitte ki, mint valami kis gyermeket.

Egy pár nap múlva az a megdöbbentő hír járta be a vidéket, hogy Csathó öngyilkos lett, vízzel felt puszkával lötte szét a fejét.

Természetesen találgatták az öngyilkosság okát, de senki sem tudhatott bizonyost. A cselédek emlegették, hogy e napokban két úr jött Csathóhoz, gyalog jöttek a város felől és még az éjjel Csathó vezette ki őket ismét gyalog az országhútra. Ebből amerikai párbajt következtettek. Nekünk azonban más véleményünk volt: «Ki tudja, — mondta Milka néni — nem volt-e valami veszedelmes társasága az Alföldön? Lehet, hogy azért jött már a mi vidékünkre, hogy meneküljön, de rátaláltak, és nem volt más mentsége, csak a halál.»

Józi bácsi erősen meghagyta, hogy e tárgyról hallgassunk, hát nem is szóltunk felőle senkinek egy árva szót sem.

Fél év múlva olvastuk a hírlapokban, hogy Rezes Pista híres rablót elfogták az Alföldön egy másik társával együtt.

A tárgyalásokon kiszült, hogy Rezes Pista csak álnév, igazi neve a rablónak: Borsos Béni föld-birtokos. Sok köztiszteltetben álló embert is gyanúsítottak, hogy társ lett volna vele, de bebizonyítani mit sem lehetett, mert valaki egy kis tollkést csempészett be hozzá, a mivel fölívágtá ereit, elvérzett a börtönben.

Ekkor esodálkoztunk csak el igazán, s bizonyos lett előtünk, hogy Csathóné azt akarta tudni: miért hagyták ők oda ősi házukat?

*

Alig végezte elbeszélését a kis tanítóné, mikor a kalauz örömtől ragyogó arccal jelentette:

«Itt a hóeke, itt a hóeke!»

Örvendezve szaladtunk ki a ház elébe.

fehér madárszárnyak úgy esüggtek alá. Az eszterháj alatt a galambok vidáman turbékolnak.

Felédve lett rögtön mindenféle titokzatos történet és az ezek nyomán kelt borzongás, még egy kissé resteltük is a dolgot. Az ügyvéd pedig vigan lengette kalapját a hóéke elé: — «Éljen a tudomány! Éljen a modern sátn!»

MŰKEDVELŐI ELŐADÁS A BUDAI VÁRSZINHÁZBAN.

Egy darabja a régi Magyarországnak, annak a gerjedező szellemnek, mely a magyar ruhát, a tánczot is fegyverül tudta használni nemzeti érzülete demonstrálására. Egy darabja annak a régi Magyarországnak, a mely szépanyaink idejében, II. József halála után ősi mezben, családi ékszerektől csillogva jelent meg II. Lipót 1790-iki koronázási ünnepélyén. Ötven év óta

likban. A legények haja, kuruczosan gyöngyfüzerekkel átfonva, a lányok fején pártá, a magyar lány legszebb ékessége. Stojanovics Jenő jellemző zenéje mellett rakják és míg elnézzük a képet, azt hisszük, Thurzó Imre várában vagyunk, vagy Rozgonyi püspöknel, a kiről mondja a koszos költő: — Rozgonyi püspök palotája nyitva . . .

Avagy talán Zay uramnál, a ki leányát adja férjhez Csáky Pálhoz és hét nap, hét éjjel tart a vidám lakozás . . .

A modern világba csak a páholyokban ülő frakkos urak hoznak vissza, különben bizony már majd azt vártuk, hogy mint illik, Beresényi Miklós gróf uramnál Kőszegi, a hűség titkár mutogat be az uraknak és jó Mikos Kelemen vállunkra vergetve szólítgat meg bennünket.

Talán soha sem hallott még olyan tomboló tapsvihart a várszínház, mint a minő fölhangozott, midőn gr. Zichy Aladárné, gr. Zichy

Semsey Lászlóné, Apponyi Fanny grófnő, Széchenyi Hanna grófnő, Gróf Ráday Gedeon, gróf Csekonics Gyula és Györgyi Kálmán, az utóbbiban pedig: gróf Zichy Jakabné, Ratibor hercegné, dr. Brüll Ignáczné, Jendrassik Aladárné, Jendrassik Jakabné, dr. Schwarcz Gusztávné, Taxis Amelie hercegnő, König Gyuláné, Szegedy Gina, Pallavicini Edina grófnő, Radvánszky Ella báróné, Fáy Vilma, Schmidel Erzsébet, Károlyi Erzsébet grófnő, gróf Cziráky László, gróf Károlyi Mihály, báró Radvánszky Géza, gróf Szapáry Péter, gróf Vigyázó Ferencz, Földváry József, gróf Keglevich Miklós, Györgyi Kálmán, Stefáni Ervin, gróf Zichy Jakab, gróf Draskovics Károly, Krause Jenő, dr. Rupp János, gróf Szapáry Pál, Nemes Elemér, gróf Bánffy Miklós vettek részt.

Az előképekből szintén bemutatunk egyet, az Alma Tadema festménye után összeállított «Felolvasás Homérból» címűt.

Az előképek és palotás-táncz előtt két kis egy-

Gr. Széchenyi Hanna. Gr. Károlyi Erzsébet. Gr. Zichy Aladárné. Gr. Zichy Jánosné. Fáy Vilma. Br. Eötvös Rolanda. Beniczky Agatha. Gr. Lónyay Margit.

A PALOTÁS TÁNCZ A VÁRSZINHÁZBAN TARTOTT MŰKEDVELŐI ELŐADÁSON. — Strelisky fényképe után.

nam látott az ország király koronázást, — utóljára Mária Terézia a nagy asszony-király homlokát érintette Szent István koronája. Az örömmámor, a lelkesedés Kárpátoktól Adriáig nem ismert határt.

Nyomtalanul eltűnt, elfűtta az idő ezt a kort s csak fakó iratokban, meghalványult képeken találjuk még, vagy néha a színpadon, a hol a valóságot mimelő játék varázsolja élénkbe.

A budai csöndes Várszínház deszkáin láttuk a régi Magyarországnak egy ilyen új életre keltett darabját. Deli mágnesifjak, arisztokrata asszonyok, lányok mutatták be s a közönség ellepte minden zugát a kis színháznak, a mely valóban olyan képet nyújtott ez alkalommal, mint a XVIII. század családi színházi.

Magnás ifjak és az arisztokrácia szemén szedett legszebb hölgyei itt mutatták be a régi Magyarország egy nemes tánczát, a palotást, mely tele van daliás, festői fordulatokkal. Nyolcz dőlczeg pár járta, párduczakagányos ifjak, azután nemes hölgyek, nehéz brokát szövétl, virágos selyem szoknyában, ezüsttel himzett, fodros köténykével, zsinorozott bársony prusz-

Jánosné, gr. Széchenyi Hanna, báró Eötvös Rolanda, gr. Károlyi Erzsébet, Beniczky Agatha és Fáy Vilma, tánczosakkal, Csekonics Gyula és Iván, Cziráky László, Hunyady József, Keglevich Miklós, Wenckheim József, Pappenheim Szigfrid és Apponyi Antal gróffokkal befejezték a palotást.

Mintha őseink képei szálltak volna le nehéz, időbarnította tölgyfa-kereteikből, olyan hatást tettek a tánczos párok.

Az előadást szépen sikerült előképek fejezték be. Bemutatták Jendrassik Jenő rendezésében «Stuart Mária találkozását Rizzióval» (Neal festménye után); majd sorra következtek «Érkezés egy estélyre a XVIII. században» (Kéménydy Jenő összehallgatása után), «Felolvasás Homérból» (Alma Tadema festménye után) s végül «Mátyás és Beatrix találkozása», melyet Vágó Pál festménye után mutattak be. Az elsőkben: báró Gerliczy Ferenczné, Szegedy Irma, Radvánszky Ella báróné és Zala György, a másodikban: Freund Malvina, Apponyi Adél grófnő, Apponyi Teréz grófnő, Földváry Emma, gróf Hunyady Antal és gróf Hunyady László, a harmadikban:

felvonásos szindarabot adtak elő ugyancsak a műkedvelő hölgyek és urak, Almásy Tihamér «Két év múltán» és Scribe «A diplomata» című vigjátékait, s mindkettőben szintén nagy tettszést arattak, s őszinte elismerést érdemelnek az előkelő műkedvelők, hogy oly odaadó buzgalommal és szorgalommal fáradoztak az előadás létrehozásán, hogy a jótékonyaság oltárán áldozzanak. Jókora összeg is folyt be a gyermekmenhely javára.

III. BÉLA KIRÁLY ARCZKÉPÉRŐL.

«Mi magyarok semmiben sem vagyunk olyanira közömbösek, mint nagyaink emlékeinek fentartásában.»

Bél Mátyás (Notitia Geogr. Hungariae, p. 551.)

Most, hogy a honalapító Árpádok családjából egyedül fenmaradt hiteles testereklék, III. Béla király és neje testerekléinek a nemzet kegyeletéhez méltó eltemetésének ügye a napi sajtó buzgólkodása folytán valahára országgyűlésünk

figyelmét is felkölté, és a mikor e nemzeti ügynek a közérdeklődés napirendjéről többé már letereltetni nem szabad, míg az minden tekintetben méltó befejezést nem nyer: úgy hiszem, csak a közóhajnak tesztek eleget, ha a jelen soraimmal a nagy közönség figyelmét egy oly kérdésre hívom fel, a mely minden jóra való és minden művelt magyar embernek úgyszólván becsületbeli kérdését kell hogy képezze.

Benső meghatottság nélkül bizonyára senki sem nézheti Zichy Mihályunknak a Nemzeti Múzeum képtárában kiállított ama képét, a melyen oly megkapó élethűséggel eseteli a művész azt a jelenetet, mikor az apa a koporsóban fekvő holt gyermekére a koporsó födelét reateszi. A meddig a Teremtőtől az emberi

gyermekének tartja? Vajjon ki nem óhajtana — a mennyire ez a fenmaradt esontereklyékből lehetséges — némi közelebbi tudomást szerezni e királyunk testalakjáról? Pedig annál inkább kell ezt óhajtanunk, mert ime a testereklék igaz tanúságot tesznek arról, a mit eddigelé csak a lángoló hazaszeretet sugallta ihletségükben hirdethettek költőink: «Spartai férfikar küzdött s vezérlett fergetegid között!» «Más magyar kar mennyiköve villogott» és mert eddigelé csakugyan nem voltak minden kétséget eloszlató bizonyítékaink kezeink közt, hogy honalapító őseink testi kifejtettségükben is erős természetek valának. A esontok alkata és nagysága után ítélve III. Béla még az 13 métert is meghaladó magas és hatalmas természet birt. Csontjai már a kora fiatalágtól eredő testi megedzetségek világos jeleit mutatják fel. Hatalmas kézsont-

elő. Nem tehetek róla, de nekem határozott álláspontot kell elfoglalnom mindazokkal szemben, a kik egyik vagy másik egyoldalú (tisztán nyelvészeti vagy pedig a felette hiányos adatokon nyugvó régészeti és néprajzi) szempontból oly biztosan vélik megállapíthatni a magyarok eredetét. Legfeljebb csak hozzávetőleg lehet a tudományban erről szó; egyébiránt már Voltaire is igen helyesen jegyze meg az orosz birodalom keletkezéséről írt munkájában: «Azokat, kik a régi meséket ismétlik, a melyekbe valamennyi nemzet keletkezése van burkolva, lehet ugyan gyöngeséggel vádolni, a melyben a régi kor valamennyi írója leledzik; de ők ezért még nem hazudnak, ők csak átírják a hagyományokat. Tartsuk mindig szemünk előtt, hogy egyetlenegy család sem ismeri első őseit, miért is egyetlenegy nép sem ismerheti első eredetét».

Gr. Széchenyi Hanna. Gr. Károlyi Erzsébet. Gr. Zichy Aladárné. Gr. Zichy Jánosné. Br. Eötvös Rolanda. Beniczky Agatha. Fáy Vilma. Gr. Csokonics Gyula. Gr. Hunyady József. Gr. Cziráky László. Gr. Pappenheim Szigfrid. Gr. Wenckheim József. Gr. Csekonics Iván. Gr. Keglevich Miklós. Gr. Apponyi Antal.

A PALOTÁS TÁNCZ A VÁRSZINHÁZBAN TARTOTT MŰKEDVELŐI ELŐADÁSON. — Strelisky fényképe után.

szívbe beleoltott igaz szeretet szikrája az emberiségből ki nem alszik, lehetetlen, hogy a velőnk átjáró fájdalom közepette is figyelmünket össze ne szedjük s a koporsó lezárása előtt még egy utolsó pillantást ne vessünk egy oly halottunk arcvonására, a ki nekünk életében oly jó és irántunk oly önfeláldozó vala. Lehetetlen, hogy annak arcvonásait lelkünk mélyébe vésní ne törekedjünk, a kinek szemeiből életében annyi szeretet sugárzott felénk.

Ime, nem sokára egy honalapító Árpád házi királyunk és neje testerekléi felett — annyi hányattatás után — remélhetőleg örökre be fog záródni a koporsó, a mely a koporsó testi szemeink elől egy oly királyunk hamvait fogja elrejtieni, a kinek uralkodása alatt országunk és magyar fajunk a nyugoteurópai művelődés felé oly fényes előmenetelt tett, s a kinek uralkodása alatt — összes történetíróink tanúskodása szerint — nemzetünk a békés fejlődés szerencsés leginkább zavartalanul élvezhette.

Emez áldott emlékü királyunknak az arcvonásait vajjon ki nem óhajtaná közülünk megismerni, a ki magát édes hazánk romlatlan

jai nemesak arról tesznek tanúságot, hogy az ország jogarát szoríthatta férfi erővel markába, hanem a mint a sebzésektől eredő esonthegek is mutatják, a kardot is erősen forgathatta. A mint a hivatásszerű athléták csontjain az izmok tapadásai erőteljesen bevésődnek és fel-tűnő lécezetek, dudorokat alkotnak, azonképen láthatni ezt III. Béla király csontjain is.

De ránk nézve még egy sokkal fontosabb kérdésre is adnak felvilágosítást III. Béla király esontereklyéi, a mennyire egész fejalakja, nevezetesen pedig arcának esontos váza egészen határozottan meg czáfolja nemzetünk régi megátdalkodott ellenségeinek ama gyanúsítását, mintha honalapítóink a vad mongolok véréből valók voltak volna. A mongolokkal való vérokonságot egyébiránt egész történelmünk is meghazudtolja, hisz eddigelé egyetlenegy mongol törzs sem tarthatta fenn magát az európai műveltség közepette; valahány csak Európába betört, mind elpusztult, mert nem volt képes az emberiség magasabb fokú művelődésére szert tenni. Igen, a mi eleink a legnagyobb valószínűség szerint valahonét a turáni földről törtek

Annyit azonban ma már egész határozottsággal mondhatni, hogy ha a honalapító Árpádok nemzetsége a mongolok fájából való volt volna, akkor csak valódi csodaszamba mehetne az, hogy III. Béla király arczkifejezésében a mongol faj vonásai teljesen elmosódtak volna; mert eddigelé egyetlenegy oly megbízható eset sem ismeretes, hogy valamely egyén testalkatában az előrement legkülönbözőbb vérkeveredés daczára is az ősi származás nyomai teljesen hiányoznának. Az egész emberiség physikai jellege a szívósság typusát (during type) tünteti fel; az ősökre való visszautés természetörvényen alapúl, ha ezt épen nem is minden egyes személyn mutatathatjuk ki. De ime nemesak III. Béla arca, hanem a Szent László királyunktól (habár csak másolatban) fenmaradt s jelenleg a győri székesegyházban őrzött mellszobor alakján is az arczkifejezés merőben ellentmond a mongol faj typusának. Habár még felette megszese áll a tudomány attól, hogy úgyszólván valakinek a külsőjéből a belsejére, a lelki jellemére biztosan lehessen következtetni; de azt az emberiség egész története kétségbevonhatatlanul

bizonyítja, hogy minden egyes faj művelődés-történetében az illető faj specifikus lelkülete tükröződik vissza; minden nép egyes történeti eseményeiben mintegy az ő benső ősi geniuszát vetíti kifelé (psychikai projectio). Ha a mi honalapítóink csakugyan mongolvérűek voltak volna, ez a vad vér bizonyára felbuzgott volna utódaikban a XIII. században, mikor a tatárok a magyarokat Európa államainak felülására szövetségre felszólították; így pedig inkább vértüket ontva, saját testükkel fedezték egész Európa művelődését. A francia *Michelet* ki is fejezi a magyar fajnak a keresztény európai művelődés megmentésében tett eme szolgálatát, midőn lelkesülten így szól: «Ki biztosítja Németországot? Bizonyára egy védfal, Magyarhon amaz élő védfala, a mely két izben, a tatárok és a törökök ellenében fődözte a kereszténységet. Sajátságos ország, a hol minden ember kellőnek és magától értendőnek találta, hogy a csatában elvérezzen, a mint ezt apák is tevék».

III. Béla arca, épígy mint Szent Lászlóé, szép tojásdad alakú, nem az a széles és lapos arc, a mint ezt a mongolokon látjuk; nagy szemű, a mongoloké kicsiny; sasorrú, a mongoloké lapos és többé-kevésbé pizse. A koponyatető alakja is szabályos tojásdad, nem oly feltűnően széles, mint ez a mongoloknál előfordulni szokott. A mellékelt ábrán III. Béla király arca a csontos koponya élvonalai nyomán van feltüntetve. A gördülékeny hosszú fürtös hajzat, valamint a dús szakáll és bajusz a Szent László mellszobrától vétetett át nagyjában. Ugyanis mivelhogy a mellszobornak a fejalakja határozottan a személyi típusnak a benyomását teszi, nem valószínű, hogy az illető művész hosszú gördülékeny hajjal, dús szakállal és bajusszal látta volna el a szobor fejét, ha Szent László csakugyan mongolos merev egyenes hajú, gyér bajuszu és szakállú volt volna. Hogy Szent László fejalakján a hajzat összhangzásban van a faji típusal, mutatja a tojásdad arc, a nagy szem, a sasorrú; ha ilyen hajzat mellett mongol arczot mutatna e szobor, legott reá lehetne mutatni, hogy az egész mellszobor phantastikus jellegű s e szoboralaknak semmi becsé sem volna reánk nézve. Így pedig kiegészíti a III. Béla király csonttereklyéin látható típusra vonatkozó ismereteinket s mindaddig, míg a véletlen a honalapító királyoktól újabb hiteles erekyeket nem szolgáltat kezeinkbe, kötelessége lézen mind ama művészeinknek, kik festményeiken vagy szobraikon honalapító királyokat akarnak ábrázolni, a művészetet megillető szabadság határain belül a Szent László hermájának és III. Béla királynak testerekyéből reconstruált alakját alapintául venni. Michel Angelo ugyan még azt állította volt, hogy a művészi alakításoknál nem a természetesség, hanem egyedül a művészi conceptio játsza a döntő mozzanatot; de ez a nézet csakhamar háttérbe szorult a művészet valódi feladatának a megismerése előtt, a mely feladat: az igaznak, a valónak szép alakban való feltüntetését célozza. E két mozzanat együttvére s egymással karöltve adja meg minden műremeknek az igazi becsét, a mint mi a művészi feladatnak eme szerencsés megoldását a klasszikus görögöktől fenmaradt műremekeken csodálhatjuk. A régi görög szobrok emberalakjai ugyanis nemcsak szépek, hanem egyszerűsággal valószerezük is, mert rajtuk a természetben előforduló testalakok bonczati és faji bélyege lehetőleg hiven tükröződik vissza.

Számos kiváló jó sajtóságunk mellett és közmondásossá vált lángoló hazaszeretetünk dacára — egy vad alól azonban még sem menthetjük ki magunkat, s ez a már a múlt században élt jelesintől, Bél Mátyástól emelt vad: hogy mi éppen nagyjaink emlékeinek fentartása iránt olyannyira közömbösek vagyunk.

Ime már évek óta temetetlenül maradtak egy honalapító Árpád-házi királyunk III. Béla és neje testerekyéi, és még ma sincs számukra egy oly sírhely készen, a mely e királyi hamvakhoz méltó volna! — Ama sírhely, a mely a budavári u. n. Mátyás templomának a sírboltjának tulságos takarékossággal készült, oly kisszerű, hogy szegénységi bizonyítványul szolgálhatna a

III. BÉLA KIRÁLY ARCZKÉPE, A CSONTOS KOPONYA ALAKJA SZERINT RAJZOLVA.

mai magyar nemzedékre nézve s a világvárossá fejlődni törekvő székes fővárosunk díszes palotáival szemben csak újabb tanúságot tenne Bél Mátyás vadjának igaz voltáról: «Mi magyarok semmiben sem vagyunk olyannyira közömbösek, mint nagyjaink emlékeinek fentartásában».

III. Béla királyunk és neje testerekyéinek őseink emlékéhez és a nemzet kegyeletéhez méltó eltemetésének ügye többé már nemcsak a székes főváros, hanem az egész nemzet becsületbeli ügye.

Dr. Török Aurél.

II. SÁNDOR CZÁR HALÁLÁRÓL.

Ujabb följegyzések.

Vannak nagy fontosságú történelmi események, melyeknek előzményeit hosszú évek során több-kevesebb sikerrel titokban tartják.

Ilyen II. Sándor czárnak 1881 márczius 13-án Szent-Pétervárot történt megöletése. A szörnyű tettenk alig két-három ember volt a tanúja, mert az első bomba, mely a czár kocsija alatt felrobant, egyúttal öt testőr cserkeszt is megölvén lovastul, a véletlenül arra menők azon voltak, hogy a veszedelem színhelyéről minél gyorsabban elmenekülhessenek.

A tulajdonképeni gyilkost, a ki a nitroglycerinnel megtöltött második bombát a kocsiából kigrott czár lábái elé dobta, a bomba a czárral együtt legott megölte. A gyilkos — Riszakov — tehát nem vallhatott, s a többi szemtanú nevét az orosz rendőrség soha sem tudta kideríteni.

A haldokló czárt Dvozeckzi csendőrezdes egylovas szánján a téli palotába vitte, hol a szerencsétlen uralkodó a nélkül, hogy szólni tudott volna, néhány percz múlva iszonyú kínok közt meghalt.

A mi ez alatt a téli palotában történt, valamint az állítólagos bűnrészesek perét és kivégzetését mindenki tudja; de az a nagy fontosságú körülmény, mely a gyilkosság végrehajtását világos nappal, a birodalmi főváros egyik népes utcájában lehetővé tette, mai napig sincsen felderítve.

Több héttel a gyilkosság előtt egy magát «Végrehajtó bizottság»-nak nevező titkos szövetséget néhány levélben, melyek szintén titkos módon jutottak a téli palotába, arról értesítette a czárt, hogy zsarnok és oroszellenes viselkedésért halálra ítéltetett, mely ítélet okvetlenül végre is fog hajtani, ha a czár a régóta ígért reformokat és alkotmányt életbe nem lépteti.

Ezen idő óta a czár személyes biztonságára nézve a legszigorúbb elővigyázati intézkedések tetettek, és Jurjevskzákja Katalin hercegnő, kivel II. Sándor czár morganatikus házasságban élt, személyes befolyásával kieszközölte, hogy a czár — mint máskor tenni szokta — egyedül

sehová sem ment, sőt katonai szemléken, nevezetesen a téli palota nagy lovardájában tartatni szokott órségfölváltásnál is csak a császári család férfi tagjainak kíséretében jelent meg.

A rendőrminiszter írásbeli engedélye nélkül senkit sem bocsájtottak a téli palotába, melynek környezetét éjjel-nappal gyalog és lovas katonák tartották szemmel. Amde a «végrehajtó bizottság» levelei mindezek mellett is naponta bejuttattak a czár íróasztalára, vagy más oly helyre, a hol azokat meg kellett látni; miért is azon alapos gyanú merült fel, hogy a téli palotában valakinek laknia kell, a ki a leveleket rendeltetésök helyére juttatja.

Márczius 13-án korán reggel megparanászta a czár, hogy kocsiját a rendes lovas kísérettel készen tartsák, szándéka lévén Katalin nagyhercegnőt palotájában meglátogatni. Lorisz-Melikov gróf, a ki akkoriban Szent-Pétervár katonai parancsnoka volt és a titokzatos fenyegető levelek feltünése óta a téli palotában lakott, kémei által arról értesülvén, hogy a czár élete ellen merényletet terveznek, mit különben a berlini rendőrség bizalmas úton már régen közölt vele, majdnem rimánkodva kérte a czárt, hogy a téli palotából mindaddig el ne távozzék, míg csak a rendőrség az összeesküvőket ki nem nyomozta.

«Mindnyájan Isten kezében vagyunk, — felelé Sándor czár. — Hagyj nekem békét; okvetlenül ki fogok kocsizni.»

Erre Lorisz-Melikov Jurjevskzákja hercegnőhöz sietett, hogy ő lépjen közbe; de a czár az ő kérésére sem hallgatott.

A kocsi, melyen a czár a téli palotából eltávozott, egy két-ülösű Brongham-hintó volt, melynek bakján a kocsis mellett a czár egyik huszára ült. A kíséret két szakasz lovas cserkeszből állott. Az egyik szakasz erős ígétésben a hintó előtt lovagolt, a másik szakasz szintén hasonló ütemben a hintót követte, legvégül pedig Dvozeckzi csendőrezdes ment egy lovas szánján. Először a czár a Mikhailov palotában tartatni szokott felváltási díszszemlére ment, onnan pedig unokahúga, Katalin nagyhercegnő palotájába hajtattott, hol a császári család több tagja volt együtt. Délután két óra felé a czári hintó a téli palota felé indult vissza, de nem a szokott úton, hanem ovatosságból a Katalin-csatorna partja felé kerülve. Mire a kocsi a Mihály-színház felől az ettől jobb kézre eső kökerítéshez ért, elébe bombát vetettek, vagy a mi sokkal valószínűbb, a kocsi kerekéi egy már előre az útra helyezett bombára gurultak s azt felrobbantották. A robbanás a kocsi hátulso részét összezúzta ugyan, de azért a bakon ülő s megrémült kocsis tovább akart hajtani. Erre a czár, ki a bomba darabjai által megölt cserkesz lovasok vonagló testeit meglátta, a kocsiát megállította.

Dvozeckzi ezredes szánjáról leugorva, rémülten rohant a kocsihoz, melynek összetört ajtaján éppen akkor lépett ki a czár halálsápadtan. «Megsebesült felséged?» kérde az ezredes, s midőn a czár tagadólag intett, kérve-kérte, üljön fel az ő szánjába s hajtassanak a téli palotába. «A sebesültekhez!» — mondta a czár szigorúan, s intett, hogy az elesetteket vegyék ápolás alá.

«Hála Istennek! — mondta fenhagyon Dvozeckzi ezredes — hogy felséged sértetlen maradt.»

E pillanatban valaki azt kiáltá: «ne hálálkodjál, batyuska», és egy magas termetű ember a nagy zavarban a czár közelébe jutván, valamit két kézzel magasra emelt s nagy erővel éppen a czár lábái elé dobott. Az iszonyú robajjal szét-pattant bomba teljesen szétmarcangolta a czár két lábát és hasát, melyből a belek kilögtak; a czár arczra bukott, pirosra festvén vérével a fehér havat. A bombát vető gyilkos testének csak néhány roncsait találták meg a kőfal tulsó oldalán, maga Dvozeckzi ezredes is elesett, de csak könnyen sebesülvén meg, a haldokló czárt egy csendőr köpenyére fektetve, szánján a téli palotába szállította.

Ennyiből áll az iszonyú merénylet ismert lefolyása és vége, s miután az általános bűnrészeség vádjával terhelt egének kivétel nélkül a vérpadra kerültek, az igazi tettes pedig áldozatával együtt a helyszínen halt meg, az e részben utóbb felmerült kérdések a mai napig sincsenek megoldva.

Ezen kérdések közül Jurjevskzákja hercegnő

emlékiratainak nyomán csak egyet említünk fel. Ugyanis be van bizonyítva, hogy a czár hintóját kísérő lovaság parancsnokainak egyszer mindenkorra meg volt hagyva, hogy a csapat eleje legfeljebb húsz lépéssel előzze meg a hintót, melyet a csapat másik fele nyomban követni tartozik. Amde márczius 13-án a kíséret eleje több mint 300 lépésnyi távolságban üggett a hintó előtt, mi által lehetővé vált, hogy a gyilkos az első bomba sikertelen felrobbanása után a második bombával is a czár közelébe juthatott. Ha azonban a közel járó kíséret rögtön az első bomba felrobbanása után a hintó köré tömörül, akkor a merénylet ez alkalommal végre-hajtható nem lett volna.

II. Sándor czár szomorú végének valódi története kétségkívül csakis bosszú évek múlva fog teljesen napfényre kerülni, mint a hogy annak idején Pál czár meggyilkoltatása után történt.

A MAI GÖRÖG NŐKRŐL.

Üti jegyzeteimből.

Nemcsak a régi görög asszonyok, Olympias és Aspasia, a hitregei Eurydike és Heléna dobogtatták meg a férfiszíveket, az újkori görög nők is mely nyomot hagytak a kiváló férfiak életében. Tudjuk, hogy lord Byronnak szemeit egy hőlelkű görög asszony fogta le, a nagy Széchenyi István pedig mindvégig kegyelettel őrizte annak az ifjú görög leánynak arczképét, a kit keleti útjában olyan hirtelen és olyan nagyon megszeretett. Amde ha a görög nők csakis szépségükkel hódítanak, nem emelkednének felül mindazon népek leányain, a kiknek hivatása, hogy a keleti háremekben viruljanak és elhervadjanak. Szépségüknél nagyobb és tartósabb szerepet biztosít nekik a hősiesség és a hazafias szellem, melyet egyrészt az általános műveltséggel, másrészt a feleség és anya szerepével oly szépen tudnak összeegyeztetni.

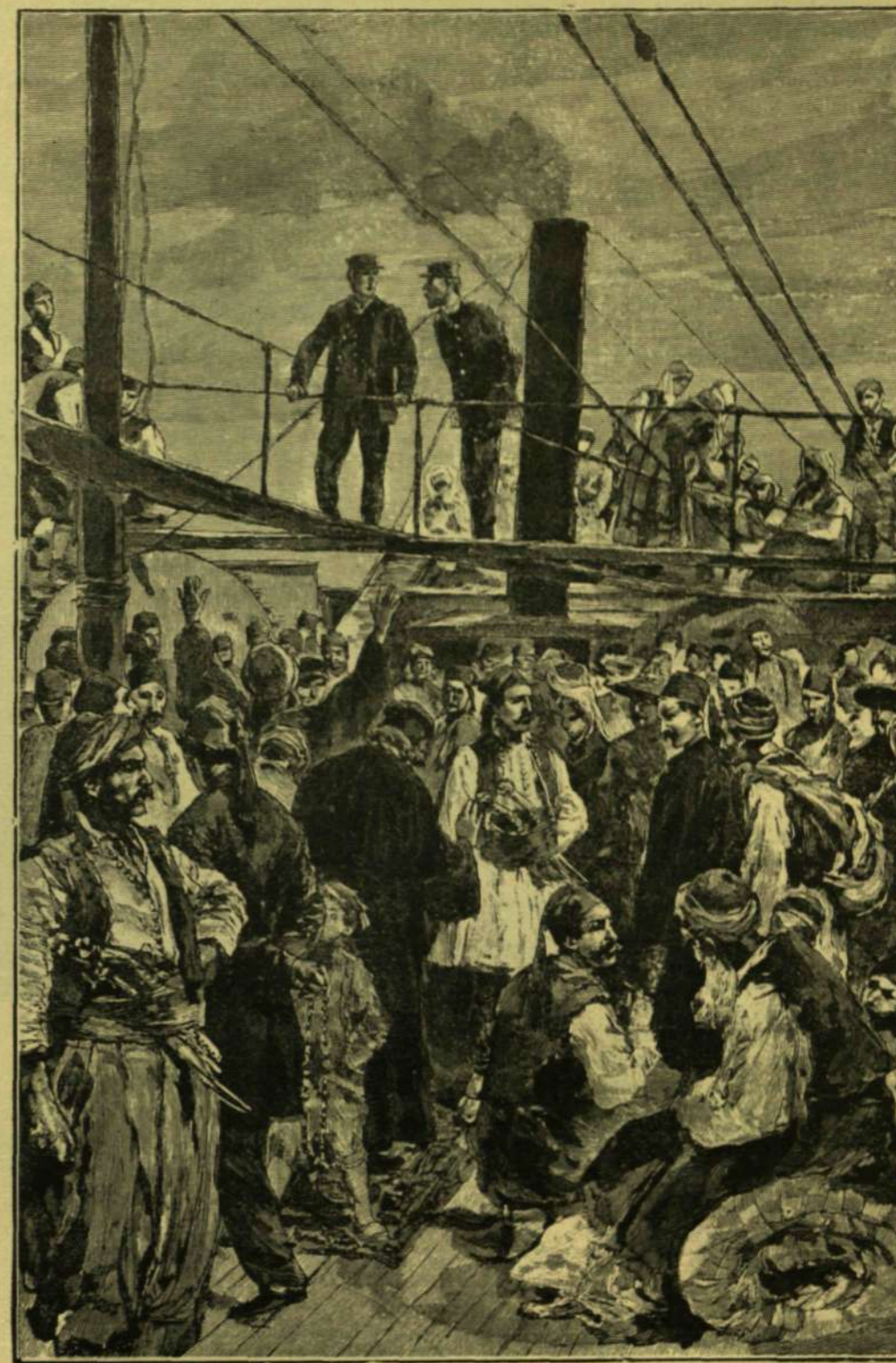
Ezek a jellemvonások alkotják a mai görög nővilág tagjainak közös kincsét; egyébként külsejük, szokásaik és kedvteléseik ép oly változatosak, mint hazájoknak talaja, mely a természetnek nemcsak áldásából, hanem szeszélyéből is kivette a maga részét. Annak a sok törzsenek, melyről a görögök ókori történetének írói megemlékeznek, még most is minduntalan nyomaira akadunk. Az a régi ellentét, mely ósidőktől fogva a szigeteken lakó és szárazföldi görög elem közt fennállott, bárha napjainkban csak a népszokás és izlésben van meg, tagadhatatlanul még mindig fennáll. Egészen külön, ellentétben a szigetvilág és szárazföld asszonyaival, lépnek előnkbe a konstantinápolyi görög nők, Pera és Galata városrészek szép, de veszedelmes csilagai.

Ugyanazért üti naplónak feljegyzéseit, melyek a görög nőkre vonatkoznak, három csoportban foglaltam össze és legelőbb a görög szigetek lakóiról szólok, azután a szárazföld (Attika és a Peloponnézus), utóljára kelet (Konstantinápoly, Khiosz és Szmyrna) hölgyeiről. Vessünk egy pillantást az öltözetre.

Mindenek előtt kiemelem azt, hogy a művelt és jómódú osztály ma már mindenütt franciaizál ruhát visel, csak különös alkalmakkor ölti magára a görög nemzeti dísz, mely, egyszerűbb és olesőbb szövetekből készítve, a nép leányának mindennapi öltözéke. Ez utóbbinak főrészei egy harangalakú, néhanapján uszályos, esetleg ezerrénczos szoknya, egy fűzős derék, mely föl a szerb «dusanáká»-ra emlékeztető (de nem hasított újjas) kabátkát (mantil) öltik, míg fűrtjeiket a kis főveg (fézi) takarja, mely alól az aranyfonállal befont hajnak bojtos vége kaczerül és ügyesen kandikál elé.

Tévednénk azonban, ha azt hinnők, hogy ez a típus általánosan érvényes és divatos. Sem a formákban, sem a szabásban, sem a színekben nincs egyformaság; mindenütt a nép lelkének lehető változatoságra való törekvése nyilatkozik. A szigeteken és Attikában az élénk színek uralkodnak, első helyen természetesen a fehér és kék (a mai Hellasz színei); a szárazföld többi részeiben a puritán dör izlés fejleszt második virágokat s az egyszerű, riktóságot kerülő színek: szürke és sötétkék, fekete és hamuszín jutnak érvényre.

Nagy változatoságot tapasztalunk a szabás és díszítés dolgában is. Korfu szigetén a főveget

EGY GÖRÖG SZEMÉLYSZÁLLÍTÓ HAJÓ FŐDLZETE.

kis félrecajtot kalap helyettesíti, a fűző helyébe matrözöv lép, melyet szépen kivert ezüst szorítók díszítenek. Mihelyt a korinthusi csatornán áthaladva, a Peloponnézusba érünk, a parasztnők kabátkáin szembetűnik az alig könyökig érő ujjs és az oláh asszonyok katrincaira emlékeztető kötény, a mely azonban hajtával van a katrincaék legjellemzőbb részének, a szép hosszú, ezüst fonállal tarkított rojtoknak. Kréta szigetén, a hol az úgynevezett «Sphakia» vidéke a legkonzervatívabb görögösek egyik fészke, a női ruha jellemző tulajdona egy pruszlikzerű derék, mely a keblét födletlenül hagyja, de az utóbbira viszont gazdag himzésű kendőcske borul.

Hosszasabban időztünk a görög nők népviseleténél, nemcsak azért, mert a nemzeti öltöny izlése mindig van valami összefüggésben azzal, a ki hordja, de azért is, mert alkalmul szolgál a mai görög nők egy szép jellemvonásának megemlézésére. Az üti osztály mindig rendelkezik egy-egy szép nemzeti öltönnnyel és azt szegény sorsú vagy önhibájukon kívül elszegényedett intelligens nőkkel csináltatja, a kik ilyenén módon állandó keresetforrássá tesznek szert. És ezzel sem érve be, Athénben az úgynevezett «Ergasztirion»-ban az ország vezető körei állandó árucarnokot rendeztek be, melyben elegáns úri asszonyok kalauzolják az idegent és úgy tudják intézni a dolgot, hogy senki sem távozik vásár nélkül. Az elegáns asszonyok, a görög szárazföld úri asszonyai, már csak azért is megérdemlik, hogy velők részletesebben foglalkozunk.

Alakjuk többnyire középnyagságú és hajlékony, arczlök ritkán olyan, a minőt a régi szobrok után indulva, «klasszikus»-nak nevezhetnénk. Ezt a típust a sokszoros szárazföldi vérkeveredés okozta, holott a nép leányai a szigeteken és hegységek közt nem egyszer valóban tökéletes szépséggel őriztek meg az utókornak. Ám a mit az arczvonások talán vesztek, bőven pótolja a szem tüze, az a pompás barna szem, mely komoly is, szellemes is tud lenni egyszerre. Akárhányszor elnéztem őket, midőn rendes nyári fürdőhelyükre, a Faliron-kikötőbe kocsikáltak és a gőzvasut szellős wagonjaiban elhelyezkedtek. Önkéntelen komolyság volt egész lényükben, és kivált az anyák minden mozdulatukkal elárulták azt a gondot, a melylyel serdülő leánykaikat kísérik, s a mely a görög társadalomnak szintén kimagasló jellemvonása.

Ritka országban foglalkoznak annyira a felsőbb leányneveléssel, mint a görögöknél. Iskoláik tanterv dolgában az orosz leánygimnáziumokra emlékeztetnek, fegyelemre nézve azonban inkább az angol leánykollégiumokhoz közelednek. Tantervük nemzeti, Homéroszt olyan nyelvi magyarázatokkal kísérik, mint minálunk Arany Jánost. De meg is gyökerezik bennök a nemzeti érzés; annyira, hogy azt semmiféle külföldi házasság, semminemű légváltozás nem képes meggyöngyíteni. Sőt ellenkezőleg, ők nyert meg férjüket a görög eszmék. Ugyanazért a görög ember mindig szívesebben adja férjhez leányát külföldre, mert tudja, hogy az mindenütt hazafias missziót fog teljesíteni. Elő példa erre *Schlie-*

manné, Kasztroménosz Zsófia, a ki telivér görög-barátot csinált az egykori német kereskedőből, ki orosz földön szerezte vagyonát és eredetileg csupán az ó-kori Hellasz iránt érdeklődött. Neje nem ok nélkül viseli egyik arczképén a mykénei királyasszonyok diadémjét; eszével és szívével ő hódította meg hazájának Mykéne fölfedezőjét.

Ugyanezen törhetetlen hazafiság jellemzi a perai (konstantinápolyi) és más keleti városokban élő görög nőket is. Főszínes útleírók (legutóbb a német Schweiger-Lerchenfeld) nem nagyon rokonszenvesen emlékeznek meg a perai görög nőkről. Tétlennek, kacéznak és tetszelgőnek festik, de felelik azt a szerepet, melyet mint anyák és mint az óshaza elszakadt leányai játszanak. Tény, hogy mulatóság és a levantei világ, mely egyes képmutatásból, kalmárszellemből és az igazság elhallgatásából van összealkotva, őket sem hagyta érintetlenül, a minthogy saját környezetének hatása alól senki sem vonhatja ki magát teljesen. De másrészt a ki a mult idők titkos történetét némiképen ismeri és fogalma van a régibb és újabb fanarióták (a fanari városrész táján lakók) politikai szerepéről: tudja, hogy e szerepben a nők is részesek, s így ép a görög nők az egyedüliek, kiknek lelkéből Levante élvezetei a komolyabb tartalmat ki nem ölhették. A görög bankár neje, kinek bölcsőjét valahol a szigetházában ringatták, ép úgy ábrándozik egy nagy Görögországról, mint a háremek virága, kinek lelkét a honvágy ragadja meg, valahányszor hallja, hogy a padisah katonái Kréta szigetére vagy a görög határ ellen vonulnak. De azért a bankár neje ott marad férje oldalán és buzdítja, hogy küldjön pénzt a görög mozgósításra; a háremhölgy pedig lesi, hogy mikor állíthatja meg mosolyával a hazáját fenyegető veszélyt, ha mindjárt csak perzszetekre is történhetik ez.

Nekünk magyaroknak különös okunk van arra, hogy Pera görög hölgyeiről kedvező véleményt tápláljunk. Hiszen közülök való Szechenyi pasának neje, az a szép asszony, a ki férje kedvéért még magyarul is megtanult és magyar szöveggel éneklő népdalainkat, miket férje a zongorán kísér. S a magyar dal elszáll az Arany-szavv hosszában messze-messze egész odáig, hol

KORINTHUSI GÖRÖG NŐ.

a Héttorony kövei porladoznak és az egész Sztambul, mintha megbámulná a csodát, a szerelem csodáját, melytől még a görög asszony is megmagyarosodott...

Latkóczy Mihály.

EGYVELEG.

* Fény meleg nélkül. Dr. Forlan Moore híres angol fizikusnak sikerült világosságot előállítani meleg nélkül és pedig oly erejűt, hogy a közönséges 100 volta-árammal tett kísérlet fénye már a nap fényével vetekedhetik. A nagy fölfedezés különösen elméletileg fontos, mivel a parány-mozgásnak új módját mutatja be.

* A hernyó egy hónap alatt annyit eszik, mint testsúlyának 6000-szerese, az embernek ellenben csak három hónap alatt lehet annyit enni, mint a mennyit nyom.

* A festőművészek Eldorádója jelenleg Anglia, hol igen sok híres művész szerez nagy vagyonot. Landaer Eduárd, a híres állatfestő, 1873-ban halálakor közel két millió forintot hagyott hátra ingatlanokban s el nem adott képeiért még egy millió jött be. Herkmer Hubert és Berne-Jones Ede arczképekből évenként több százezeret vesznek be, Millais János egy képért is kapott 20 ezer forintot. Orchardson és Alma Tadema egy-egy képért még többet is kaptak.

* Drága pánczél. I. Ferenc francia király vasfegyverzetét régebben Rothschild vette meg ezer forintért s ugyanő adta el 10.000-ért Ashburham lordnak, kitől 40 ezer forintért egy kereskedő vette meg s ez már 170.000 forintot kapott érte. Később a fegyverzet tüzeset következtében megromlaltatott és sokáig föld alatt volt. Kijavítása után egy Spitzer nevű párisi műkedvelő vásárolta meg 120.000 forintért.

* A kávé mértékelen élvezete nagyon káros a szemre. 40—45 éves korban a túlságosan erős kávézók szeme már rozsz, 50 éven felül pedig megvakulnak. Fesz marokkói városban igen sok ember van főképp a kávé mértékelen élvezete miatt.

* Új óriási híd épül New-Yorkban. A Hudson folyón át visz Albanyba. A hidat úgy építik, hogy egyszerre hat sínpárt lehessen rajta lefektetni. Állandóan 3000 munkás dolgozik rajta s így is csak hat év múlva lesz kész. Az építés 60 millió forintba fog kerülni.

* A gombák óriási mennyiségben nyúsznak Oroszország erdeiben. Vanak vidékek, a hol a parasztek csaknem kizárólag gombával élnek s főjövödelmük a gombák elárusítása.

* 14 millió forintot kapott egy Vamble Grant nevű amerikai vasúti hivatalnok egyetlen találmányáért, mely által rotációs gépet lehet előállítani. A találmány értékesítésére Liverpoolban külön társaság alakult.

* Hollandia kis királynője nagyon haragszik, hogy az újonnan nyomtatott levélbélyegeken mint kis lányt ábrázolták leomló hajfirtókkal s megparancsolta, hogy más levélbélyegeket készítsenek.

* A legrégebbi vert pénzt Sinnung khinai császár készítette, ki körülbelül 4600 évvel ezelőtt élt.

* A Niagara vetélytársát fedezték fel újabban Venezuela délamerikai államban, az eddig alig ismert Tamataca hegységben. A vizesés 48¹/₂ méter magas szikláról hull le s állítólag még pompásabb, mint a Niagara.

KRÉTAI GÖRÖG MENYASSZONY.

KORFUI GÖRÖG PARASZT PÁR.

ATHENAI ÚRI NŐ NEMZETI VISELETBEN.

Dr. NAVRATIL IMRE JUBILEUMA.

A múlt héten, márczius 28-án ismét ünnepet ült a budapesti tudomány-egyetem. Dr. Navratil Imre tanári munkásságának 30-adik évfordulója alkalmából tartott örömmünnepet az orvosi kar, melynek az ünnepelt ma is egyik kitünősége, mint a gégebajok gyógyításának mestere. Az egyetem I-ső belklinikai nagytermében tartott ünnepélyen az orvoskar tanárain, tanítványain és nagyszámú tisztelőin kívül a kormány képviselői is megjelentek, nevezetesen Zsilinszky Mihály a közoktatásügyi miniszter segédszemélyzetével együtt kórházi működésének egész ideje alatt összesen mintegy 200,000 beteget gyógyított.

Ezen nagy gyakorlati tevékenységgel lépést tartva haladt Navratil tanár tudományos munkássága is, miről számos nagyobb mű és értekezés tanúskodik, melyek jórésben idegen nyelveken is megjelentek és a tanárnak szakmája

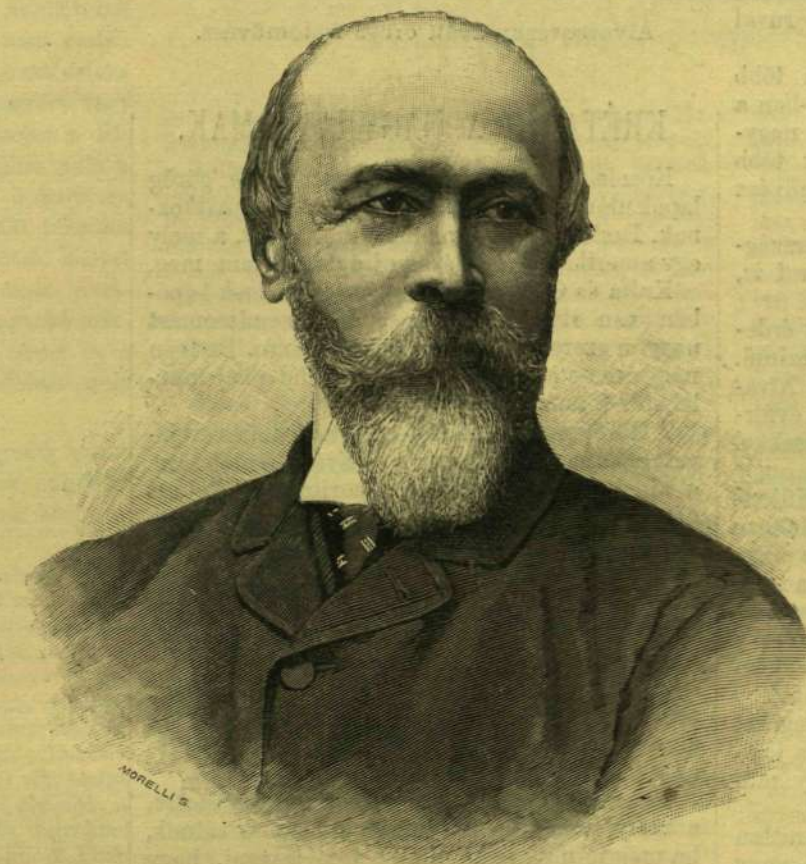
Budapestben, 1834-ben született, a hol középiskoláit és az egyetemet is végezte, mely 1858-ban avatta orvos-doktorrá, a mikor műtönvendékké lett Balassa sebész klinikáján és itt 1860-ban műtői oklevelet nyert. Majd külföldi tanulmányúta-zást tett, mely után Czernak, a physiologia nagyírú tanárának és a gégetükrözés feltalálójának buzdítására ezen szakkal kezdett úgy tudományos, mint gyakorlati irányban foglalkozni. 1866-ban a gégetükrözés tanából magántanári kiegészítést nyert. 1860—61-ben mint Czernak tanárnak nemcsak tanítványa, hanem munkatársa is, Balogh Kálmán barátjával együtt, ő vezette be a gégetükrözés titkaiba a világhírű Mackenziet, ki akkor hosszabb ideig tartózkodott Budapesten. Mackenzie, ki mint Frigyes német császár orvosa is világszerte ismeretes, nevezetes gégeszeti munkájában, mely 1880-ban jelent meg, a legnagyobb elismeréssel adozott volt tanítójának, felemlítvén az eddig tőle szerkesztett összes eszközöket s az általa végzett műtéteket és azokat az új körisméket, a melyekkel ő gyarapította a gégeorvoslás tudományát.

1868-ban az orr- és gégebajosok részére a Szt. Rókus kórházban a fővárosi hatóság beleegyezésével külön rendelő helyiséget és külön osztályt is létesített. Ugyanezen rendelő helyiségben és a hozzá kapcsolt két kórszobában, mely későbbben az ő sebészeti osztályához csatoltatott, működik ma is.

E szerény helyiségek 30 éves kitaró munkának és mintaszerű kötelességteljesítésnek voltak színhelyei; s hogy ez az osztály országos hírvé lett, az első sorban Navratil tanár lelkiismeretes gondosságának köszönhető. 30 év alatt alig mulasztotta el egyetlen betegnek személyes megvizsgálását, vagy sajátkezű operálását. 1867-ben a rendelő helyiséget összesen 95 beteg látogatta; 1868-ban 635; 1869-ben 1152; egy évtized múlva, 1877-ben pedig már 3278 volt a segélyt kereső betegek száma. Ismét egy újabb évtized múlva, 1887-ben, 4403 beteg fordult meg az osztályon, a kiken 1539 műtétet végeztek. A legutóbbi évtizedben átlag negyedfelezer beteg látogatja Navratil tanár orr- és gégeorvosló osztályát. Az 1895. év végei a főorvos-tanár adatai szerint összesen 91,029 betegnek adott orvosi tanácsot és végzett személyesen több ezerre menő műtétet.

Nem kisebb munkásságot fejtett azonban ki Navratil tanár a sebészeti osztályán sem. 1873-ban az akkori barak-kórház, 1878-ban pedig a Sz.-Rókus kórház II. sebészeti osztályának főorvosává nevezetett ki. Ezen körülmény okozta, hogy az orr- és gégegyógyászattól főleg sebészeti irányban művelte s a mindinkább érvényesülő gégeszészet terén az ő munkássága úttörővé lett. Működésének első évében a sebészeti osztály beteglétszáma 6948 volt, tíz év múlva pedig 1888-ban az osztályon 10,738 beteg fordult meg. Ugyanezen számarányokat mutatja jelenleg is az osztály betegnaplója. Ekképen Navratil segédszemélyzetével együtt kórházi működésének egész ideje alatt összesen mintegy 200,000 beteget gyógyított.

Ezen nagy gyakorlati tevékenységgel lépést tartva haladt Navratil tanár tudományos munkássága is, miről számos nagyobb mű és értekezés tanúskodik, melyek jórésben idegen nyelveken is megjelentek és a tanárnak szakmája

Dr. Navratil Imre.

Morelli Gusztáv tanár fanetszete.

terén külföldön is hírnevet szereztek. Nevezetesebb munkái: «A gégebajok tankönyve», az «Orrtükrözés»; «Állatokon tett kísérletek a gége-idegek működése felől» és «Laryngologische Beiträge», (Lipsee, 1871) stb., melyek forrásmunkák gyanánt idézhetnek.

Navratilnak a tanítás terén kifejtett munkássága nemcsak abban nyilatkozott meg, hogy előadásokat tartott, hanem abban is, hogy mind számosan látogatták osztályát bejáró orvosok is. Az utolsó évtizedben a m. kir. honvéd-orvosok nyári ismétlő tanfolyamának is egyik bugzó előadója volt.

Az egyetemen 1893-ban nyilvános rendes tanári czímet és jeleget nyert. Tanítványai közül többen vannak ötszáznál, a kik az orvosi tudomány és gyakorlat különböző terén működnek.

AIVASZOVSKY IVÁN.

A legszivesebb látással környezték a magyar festők Aivaszovszky Ivánt, a 85 éves híres orosz festőművészt, ki közelebb négy napig Budapesten időzött. Márczius 30-án disztrakomát is rendeztek a tiszteletére, melyen festőművészeink nagy számmal vettek részt. Lakomaközben Basch Gyula, a magyar képzőművészeti társaság igaz-

gatója köszöntötte föl Aivaszovszkyt, mire ez mély meghatottsággal válaszolt, megemlítvén egyebek közt, hogy ő hosszú életpályáján oly nagy figyelemben soha és sehol nem részesült, mint most Magyarországon, mely előtte különben sem idegen, mivel ezelőtt 30 évvel már egyszer járt itt, régebben pedig az apjától is sok dicsőretet hallott erről az országról. Továbbá azt az elhatározását nyilatkoztatta, hogy a műcsarnokban közelebb kiállítandó öt festménye közül annak az árát, a melyik legelőbb elkél, a magyar művészek nyugdíjalapjának fogja ajándékozni. E nagy éljenzéssel fogadott adományért Jendrassik festő mondott köszönetet. Majd még többen is felszóltak: dr. Jármai oroszló, Telegi olaszlú, Csellingerian örménylú, Baditz Ottó pedig magyarul köszöntötte föl a kitünő vendéget, megkérvén őt egyúttal, hogy vigye meg a magyar művészek üdvözlőlevelét Zichy Mihálynak. Végül nagy tetszésben részesült Paur Géza felköszöntője, ki Aivaszovszkyt, mint a tenger mesterei festőjét ünnepelvén, őt a legjobb admirálnak nevezte, mivel a tenger titkait ő ismeri legjobban. A vidám és lelkesült társaság egész éjjelig együtt maradt.

Ez alkalmából a jeles művész életéről is elmondunk egyet-mást.

Aivaszovszky Konstantinovic Iván eredetileg örmény származású. Egyike a legkedveltebb és legnépszerűbb embereknek a művészek között nemcsak hazájában, Oroszországban, hanem a külföldön is. Csailádi hagyomány szerint egyik ősapja török volt, fia egy török vezérnek, a ki 1696-ban Azov mellett küzdött. Ez alkalmából a fiú orosz katonák kezébe jutott, kiktől egy örmény megszabadította és később fiává fogadta. Utóbb ez az örmény a családjával együtt Galicziába költözött, hol Aivaszovszky vérokonai ma is élő földbirtokosok. Az atya azonban már, mint jó módú birtokos, Krimben, Theodosia városban lakott; ugyanott született Iván is 1812-ben, abban az időben a mikor Krimben a pestis dühöngött s pusztításával Iván atyját tönkre juttatta. Iván gyermekkorában zenével foglalkozott; magától megtanult hegedülni, s egyszersmind az útezaik kerítések deszkáira hajó- és emberalakokat rajzolgatott. Atyjának egyik barátja, Koch német építész, fölismervén a fiú tehetségét, pártfogásába vette és a távlati rajzban oktattatta. Első rajza, melynek címe «A zsidók a zsinagógában» volt, magára vonta Fontschit építész figyelmét s ez 1833-ban bejuttatta Ivánt a művész-akadémiába, még pedig mint

a császári kormány költségén tanuló növendékét. I. Miklós császár kívánságára Tanner francia haditengerészeti festő vette maga mellé tanítványul. 1835-ben «A tenger fölötti levegő» című tanulmányképe, melyet nyilvánosan kiállított, nagy figyelmet keltett, s a császár 1000 rubelt adott a festőnek ezért. A következő 1837. évben «Szélcsend a finn öbölben» című festményét arany éremmel tüntette ki a szentpétervári művészeti akadémia, mely 1840-ben Olaszországba küldte Aivaszovszkyt, hogy tanulmányait ott folytassa. Ez alkalommal több hónapon át tartózkodott Rómában s nyolcz képet festett, melyek közül a «Vihar», a «Khaos» és az «Éj Nápolyban» a leghíresebbek. Ezek ki is voltak állítva Rómában, s a műbírálok és művészek általában úgy nyilatkoztak róluk, hogy a világosságot, a levegőt és a vizet még senki sem festette oly hű és igaz színekkel, mint Aivaszovszky. A «Khaos» XVI. Gergely pápának is annyira megtetszett, hogy a festőt bemutatatta magának s a képet meg akarta vásárolni, Aivaszovszky azonban ajánlékúl ajánlotta föl művét a szent atyának, a ki aztán egy arany éremmel viszonozta az ajándékot.

Aivaszovszky négy évig tartózkodott külföldön, miközben bejárta Francia- és Spanyolországot, Portugáliát, Angliát, stb. s mindenütt nagy kitüntetésekkel fogadtattott. Hazatértekor Miklós császár is kegyesen fogadta, kitüntetésekkel és megrendelésekkel elhalmozva. 1845-ben Konstantin

GÖRÜGORSZÁG, KRÉTA ÉS A NAGYHATALMAK. — Egy amerikai görög lap rajza.

A VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK

1897. évi folyama.

A *«Vasárnapi Ujság»*, a legrégebbi magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lap, újabb hetenként egy félvel bővítve, *«A Vasárnapi Ujság regénytára»* című állandó szépirodalmi melléklettel jelenik meg, mely, mint a fölkap, szintén művészeti képekkel van díszítve.

A *«Vasárnapi Ujság»* 1897. évi folyamában a következő eredeti új elbeszéléseket és regényeket közli, mindeniket számos képpel illusztrálva: *«Az asztalos családja»* elbeszélés, írta *Jókai Mór*, *«Polgárháború»* regény, írta *Rákosi Viktor*, *«A megromlott állás»* elbeszélés, írta *Mikszáth Kálmán*, *«Dáma»* történelmi rajz, írta *Baksay Sándor*, stb — a külföldiek közül a többek közt *Verne Gyula* *«Az úszó sziget»* című új érdekes regényét, mely az eredeti francia kiadás 70 rajzával lesz illusztrálva.

A *«Vasárnapi Ujság»* a női munkára és divatra vonatkozó képeket és cikkeket is ad, s félevenként művészi becű nagy képmellékletet, összesen több mint ezer képet évenként.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK:

	egész évre	fél évre	nagyedre
A Vasárnapi Ujság	8 frt.—kr.	4 frt.—kr.	2 frt.—kr.
A Világkrónikával együtt	9 . 60 .	4 . 80 .	2 . 40 .
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok	12 . — .	6 . — .	3 . — .
A Világkrónikával együtt	13 . 60 .	6 . 80 .	3 . 40 .
Csupán a Politikai Ujdonságok	5 . — .	2 . 50 .	1 . 25 .
A Világkrónikával együtt	6 . 60 .	3 . 30 .	1 . 65 .

Az előfizetések a *«Vasárnapi Ujság»* és *«Politikai Ujdonságok»* kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. küldendők.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia márcz. 29-iki összes ülésé b. *Eötvös Loránd* elnöklele alatt ment végbe. *Kerpely Antal* mondott emlékbeszédet *Péchy Antal* fölött, ki a bányászati terén szerzett hazánkban nagy érdemeket, szerkesztette a *«Bányászati és kohászati lapokat»*, s irt számos szakmunkát, s 1895-ben hunyt el. Az emlékbeszéd után, mely kimerítően méltatta érdemeit és tevékenységét, *Szily Kálmán* főtitkár tette meg havi előterjesztéseit. Bejelentette *Jurányi Lajos*, *Torma Károly* és *Martin Lajos* halálát, tudomására hozta az akadémia, hogy az akadémia igazgató-tanácsa az 1897-ik évi költségvetést már megállapította. E szerint ez évben az I. osztálynak 17.000 forint, a II. osztálynak 36.000 forint és a III. osztálynak 21.000 forint áll rendelkezésére. A nagy-károlyi Kőlcsey-ünnepre, a mely április 4-én lesz, és a hadházi Földy-emlék leleplezésére, a melyet április 6-án tartanak meg, meghívó érkezett az akadémiához. Az akadémia képviselietni fogja magát. Az 1897-ik évi nagygyűlés ülésrendjét így állapították

meg: Május 4-én, kedden az osztályok ülései, 5-én, szerdán nagygyűlés, 6-án, csütörtökön 12 órakor délben az igazgató-tanács ülése, déltán tagválasztó nagygyűlés, 9-én ünnepies közgyűlés.

A *Kisfaludy-társaság* március utolsó napján tartotta havi ülését, oly nagy közönség előtt, mely szorongásig megtöltötte az akadémia termét.

Gyulai Pál elnökölts először is *Vargha Gyula* másodtitkár jelentett be 8 új alapító tagot (100—100 forintjával), kik közül hetet *Kozma Andor* gyűjtött. Utána *Vadnay Károly* olvasta föl gondosan megirt érdekes emlékbeszédét *Degré Alajos*, tavaly elhunyt jeles írónkról. A *Degré-család* könyveig meghatva hallgatta a szép megemlékezést. Az emlékbeszédet sok vonás eleveití, a mult évtizedekből, a szabadságharczából és *Degré* irodalmi működéséből. *Rokonszenvesen* rajzolja *Degré*t, ki bátor katona, eleven tollú író, gyöngéd családapa volt. Mély hatást tett, mikor *Vadnay* megemlékezett *Degré* anyjáról, a kinek három fia volt és mind a három a szabadságharcz honvédseregében szolgált. Mikor ez a nemes anya 1848-ban meghalt, *Vetter* tábornok katonai pompával temettette el, mert — ugymond, — egy anya, a kinek három fia szolgálja karddal a hazát, megérdemli ezt. Utána *Hegedűs István* *Paraszkhosz* *Akhilles* új-görög költő két költeményének fordítását olvasta föl, szintén élénk tetszéstől kísérve; ez érdekes két költeményt mai számunkban közöljük. *Majd Jakab* *Ödön* olvasta föl *«Ősz a tavaszban»* című rajzát. Végül *Vargha Gyula* olvasta föl *Zempléni Árpád* vendégnek egy hosszabb elbeszélő költeményét. A zárt ülésen a Társaság elhatározta, hogy a nagy-károlyi Kőlcsey-ünnepre és a hadházi Földy-ünnepre *Jakab Ödön* és *Vértesi Arnold* rendes tagokat küldi ki.

Aurora-kör cím alatt írók, művészek és színpártolók köre alakult a fővárosban, s a budai részre kívánja kiterjeszteni működését, hol főleg a színpadot fogja ápolni, s társadalmi úton mindent elkövet egy állandó színház építésére. De a társasélet föllendítését is fölvetve programjába, s a magyar szalonéletet vinni a társaságokba. Hathatós szövetségese a II. kerületi kaszinó.

Az alakuló gyűlést néhány nap előtt tartották meg *Pázmány* *Dénes* elnöklele alatt, s elfogadták az alapszabályokat. A tisztikar következőleg alakult meg: Elnökök: báró *Nikolics* *Fedorné* és *Barthók* *Lajos*; alelnökök: *Bekics* *Gusztávné* és *Lotz* *Károly*; igazgatók: *György* *Aladár* és *Kauszer* *József*; titkár: *Rózsa* *Miklós*; II. titkár: *Zsoldos* *László*; háznagy: *Fáy* *J. Béla*; pénztárnok: *Csillag* *Máté*; ellenőr: *Fromann* *István*. A nagyszámu választmány a társasélet befolyásos és tevékeny tagjaiból, hölgyekből, írőköl, művészekből alakult meg. *Barthók* *Lajos* elnök lelkes szavakban esetelte az *Aurora-kör* iránt érzett meleg rokonszenvét s az egyesület célját. Miután meg *Bekics* *Gusztávné* is csatlakozásra hívta fel a nagy közönséget, a közgyűlés véget ért.

MI UJSÁG?

*A *«Vasárnapi Ujság»* olvasóit értesíteni kívánjuk, hogy közelebb a fővárosban *«Vasárnapi Lapok»* címmel új képes hetilap indult meg. Tévedések kikerülése végett fölkerjük tehát mindazokat, a kik a *«Vasárnapi Ujság»* vagy melléklapjai számára közleményeket, vagy egyéb küldeményeket kívánnak beküldeni, sziveskedjenek pontosan megjegyezni, hogy a *«Vasárnapi Ujság»* szerkesztősége Budapest, IV. Egyetem-tér 6. szám alatt, a *«Vasárnapi Ujság»* kiadó-hivatala pedig IV. Egyetem-utca 4. szám alatt van állandóan.

Kőlcsey szobra. *Nagy-Károly* városa szép ünnepe, *Kőlcsey* szobrának leleplezése, vasárnap, ápril 4-ikén lesz. Szatmár megye kitünő fiának, ékesszóló követének Szatmár városában már régen áll emléke; hogy most *Nagy-Károly* is díszes szoborral örökíti meg, gr. *Károlyi* *István* bőkezűsége tette lehetővé. A szobor *Kallós* *Ede* szobrász műve.

A fővárosból sokan indultak az ünnepélyre; a tudományos akadémiát, *Kisfaludy-társaság*ot, *Petőfi-társaság*ot küldöttség képviseli. Az ünnepély kezdetül a helybeli dalkör élénkel *Kőlcsey* *«Himnusz»*-át, mely után *Bartha* *Miklós* alkalmi beszéde következik. Ezután gróf *Károlyi* *István*, a szobor-bizottság elnöke átadja a szobrot a városnak rövid beszéd kíséretében, mire még a vármegye szónoka mondja el beszédét. Délben lakoma lesz a környék előkelőségeinek, valamint a meghívott vendégeknek részvételével. A szobor az ujon elnevezett *Kőlcsey-téren* van felállítva egy parkszerűen elrendezett téren, a mit szintén gróf *Károlyi* *István* készíttetett és rendeztetett el kiváló ízléssel.

A *pozsonyi* *Mária-Terézia* szobor. *Pozsony* város küldöttségét márcz. 27-ikén fogadta a király *Bécsben*. A küldöttség, melyet *Dröxler* polgármester vezetett, 6 felségét *Mária Terézia* szobrának május 16-ikán tartandó leleplezésére hívta meg. A király megígérte megjelenését. Az ünnepélyen az uralkodó család több tagja is jelen lesz. Meghitták az országgyűlés két házát, a tudományos és irodalmi testületeket.

A *soproni* *Széchenyi-szobor*. A *soproni* *Széchenyi-szobor-bizottság* elhatározta, hogy a szép szobor — melyet *Mátray* készített — leleplezését május 23-ikára tűzi ki. A leleplezési ünnepre meghívják a kormányt, az Akadémiát, a Nemzeti kaszinót, az összes törvényhatóságokat, stb. Az ünnepi beszédet *Kuncz* *Adolf* csornai prépost fogja tartani, *Dóczy* *Lajos* pedig odát ír ez alkalomra.

A *Kossuth-szobor* bizottsága pár nap előtt ülést tartott *Tolnay* *Lajos* országgyűlési képviselő elnöklele alatt és korábbi határozata értelmében elhatározta, hogy működését megszünteti. A szoborra és mauzóleumra 360,000 frt gyűlt össze. Mielőtt a bizottság feloszlott, öt-tagu bizottságot alakított azzal a megbízással, hogy valamely alkalmas társulatnak vagy testületnek adja át a szoborra begyűlt összeg fölötti felgyűlését, mely aztán a további intézkedéseket is vezesse. A bizottság tagjai: *Horánszky* *Nándor*, *Hoitsy* *Pál*, *Mezei* *Mór*, gr. *Széchenyi* *Imre* és *Tolnay* *Lajos*. Többen azt akarják, hogy a szobor ügyét *Pestmegye* vegye át, melynek *Kossuth* köveve volt.

Révész *Bálint* szobra. A tiszántúli ev. ref. egyházkerület volt híres püspökének, *Révész* *Bálint*-nak, szobrot emeltet Debreczenben. Eleinte a temetőben az elhunyt sírja fölé tervezték az emlékművet, most azonban a kollégium és a nagy templom között akarják felállítani.

Gr. Zichy *Jenő* *Ázsiában*. Ismét kutató utra készül gr. *Zichy* *Jenő*, ki már két ízben ment *Ázsiába* és mindkét utjáról bő tudományos eredményekkel tért vissza. A jövő tavasszal *harmadik* ízben is *Ázsiába* utazik, még pedig *Szibériába* és *Khinába*. *Zichy* gróf már *Berlinből* szerződötett is egy *khinai* meg egy *japán* tolmácsot, hogy ott azután a könyvtárakat azoknak segítségével áttanulmányozza. Utjában három nyelvtudós fogja elkísérni.

Ünnepély a kolozsvári egyetemen. A *kolozsvári* egyetemen márcz. 21-ikén avatták doktorrá *Kolozsvári* *Bálint*ot, sub auspiciis regis. A király képviselétében *Zsilinszky* *Mihály* közoktatásügyi államtitkár jelent meg, kit küldöttség vezetett a redout termébe, hol az ünnepélyt tartották. Együtt volt itt a város előkelősége, polgári és katonai hatóságok s nagy hölgyközönség. *Dr. Farkas* *Lajos* egyetemi rektor beszéde után *Kolozsvári* *Bálint* előadta doktori értekezését *«a házassági közszerzeményről»*, aztán letette az esküt, *Zsilinszky* államtitkár akkor beszédet intézett hozzá, s átadta király arany gyűrűjét a kitüntetett ifjunak.

Művészi körut. *Roskovics* *Ignác* jeles művésztüntet a *Szent-István* társulat a biblia illusztrálásával bizta meg. *Roskovics* e végből a szent földre utazik, hogy a hely színén készítsé el a vázlatot. Vele megy *Paur* *Géza* festőművész is. Ápril 3-ikán indulnak a művészi körutra, mely körülbelül két hónapig tart.

Új körkép. *Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem*, a *Fesztly* körkép-társaság legújabb festménye, mely

Szappanos Judit.

Tóth Lídia.

Horvát János.

Gulyás Kis Sámuel.

húsvétkor látható lesz, — már föl van állítva a társaság városligeti palotájában. A festmény megalkotói, a müncheni művészek is Budapestre érkeztek és megkezdték az előtér kidolgozását, felállítását.

Lopás az országos képtárból. Március 31-ikén délben az országos képtárból elloptak két kisebb képet, de mindenik elég értékű; az egyik a nagy spanyol művésznek, *Murillo*-nak iskolájából való. A másik pedig, a régi hollandi iskola nagybecsű darabja, *Van der Neer* tájképe, az amsterdami mester finom műve. A két műkincs kiválasztása mutatja, hogy a tolvaj, vagy tolvajok műértők, a lopás módja pedig hogy előre való megfontolással készítették elő. A kézrekerítés tehát nem lesz oly könnyű, mint egy korábbi években ugyanitt történt lopásnál, mikor a tolvaj az előtte ismeretlen képet néhány forintért eladta, s így az visszakerült. Most a lopást úgy követték el, hogy az aránylag kis képeket kivették a keretükből s helyettük színnyom mású képet illesztettek be, nehogy az üresen maradt rámak azonnal szemet szurjanak. A *Murillo*-féle képben azonban csalódtak a tolvajok, mert nem eredeti műve a nagy mesternek, hanem vagy egy régi másolat, vagy pedig valamelyik tanítványának műve.

Murillo-nak tulajdonított kép *Szent Józsefet* ábrázolja a gyermek *Jézussal*. Balról áll *Szt. József*, jobb kezével a gyermek *Jézus* jobbát fogja, baljában virágzó botot tart. Szembe néznek, fejüket dicsőfény veszi körül. *József* sárga köpeny, melyet balkezdjára vetett. *Jézus* öltözeté rózsaszínű köntös, melyet baljával kissé fölemel. Az égből felhős. A vászon méretei 34—23 cmtr. *Aart van der Neer* képeinek címe: *«Város a folyó partján.»* A folyó két partján város látszik, balról tűzvész s a partmenti hajókból kiszálló emberek segítségül sietnek; jobbra szélmalom látunk, melyen túl a tüzelt megvilágított város épületei emelkednek. A folyón, melyben a felhők közül előbukkanó hold tükröződik, különféle csónakok és vitorlás hajók közlekednek. Alul jobbra a mesternek betükből összefonott jégei láthatók. A kép fára van festve, mérete 35—25 cmtr.

A lopás idejében kevesen voltak a képtárban. A III. emeleten a 19. számú teremben egy 20—22

évesnek látszó, szőkebajuszu fiatalember a *«Cato halála»* című nagy festményről vázlatot készített, a 21. számú teremben három hasonlókorú fiatalember időzött, a kik a vázlatot készítővel ismerősök. A rendőrség e négy fiatalember föl kutatásán fáradozik, azt hiszi, hogy a kép eltűnéséről ők fölvilágosítást vagy útbaigazítást adhatnak. A két kép

Jäger Marit a tárgyalásra kísérik.

ellopásáról a műkincsek részletes leírásával a rendőrség a külföldi hatóságokat táviratilag értesítette. Az elloptott képek kézrekerítője 300 frt jutalomban részesül.

Új személydjszabás életbeléptetése a marosludas-besztercezi helyi érdekű vasuton. A marosludas besztercezi helyi érdekű vasuton folyó év

Csordás Lídi kihallgatása a végtárgyaláson.

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI MÉREGKEVERŐK PÖRE. — Flehs J. fényképe.

április hó 1-ére hirdetett új személydjszabás csak folyó év május hó 1-én fog életbe lépni.

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI MÉREGKEVERŐK.

Folyton igazalomban tartják a közvéleményt a hódmezővásárhelyi méregkeverők által elkövetett szörnyűségek s bár a legnagyobb iszonyattal töltenek is el bennünket, de szinte kőnyzsérő fiatalember időzött, a kik a vázlatot készítővel ismerősök. A rendőrség e négy fiatalember föl kutatásán fáradozik, azt hiszi, hogy a kép eltűnéséről ők fölvilágosítást vagy útbaigazítást adhatnak. A két kép

Most még néhány képet közlünk, mely erro a mályen elszomorító dologra vonatkozik.

Egyik képtünk azt ábrázolja, a mint a bűnösök, erős fedezet mellett, a szegedi csillagbörtönből a hódmezővásárhelyi vasuti állomásra érkeznek. *Ropant* felháborodás és igazalom szállta meg akkor a szemlélő közönséget, mely, ha a fegyveres erő vissza nem tartja, nyilván rövid uton igazságot szolgáltatott volna s kielégítette volna igazságát, melyet az elvetemült gonosztevők iránt érez.

Másik képtünkön a tárgyalás menete van feltüntetve, midőn épen az egyik főbűnöst, a megtört és beteg *Csordás Nagy* *Lídi*t hallgatják ki, a kinek gyengesége miatt meg van engedve, hogy ülve feleljen a hozzá intézett kérdésekre.

Nem kevésbé érdekes azon jelenet, a mint két börtönőr és két csendőr tárgyalásra vezet a legfőbb bűnöst, a méregkeverő *Jäger* *Marit*. Határozott, elszánt arccal, kendőjét kezében tartva lépdel ez a szörnyű nember bírái elé s a félelemnek vagy megbánásnak még csak nyomát sem látni rajta.

Bemutatjuk aztán még néhány vádlott arczképet. Az egyik *Horváth* *János*, egyike a legelvetemültebb bűnösöknek, a ki folyton a bibliából idéz s ártatlanságára hivatkozik, majd meg betyárkodó és vakmerően kihívó magaviseletével akarja bíráit félrevezetni. Különben meglehetően gyöngyes ember, háztulajdonos, mesterségére nézve hentes. Arczkezeléséből gonosz természetét senki sem olvasná ki.

Gulyás Kis Samu egészen más ember. Együgyű kis szabó, a ki már elhalt feleségének inkább csak mérgező segédje volt. Börtönében türelmesen üdögél naphosszat ágya szélén, s ha megszólítják, nyájasan, alázasan mosolyogva felel.

Szappanos *Judit*, a hetedik bűnös, még most is délelég asszony, makacs és határozott. A tárgyalási teremben hetykén felelget az elnökkel s a törvényszék tagjaival. Börtönében pedig szeretettel dédelgeti másfél éves gyermekét, a ki már a börtönben született. Egyik rejtélye az emberi természetnek ez az asszony, a ki néhány forintért oly könnyű szívvel pusztította el hozzátartozóit, most meg oly gyengéd, odasó szeretettel ápolgatja szerencsétlen gyermekét.

A méregkeverők megérkezése a vásárhelyi vasuti állomásra.

HALÁLOZÁSOK.

Muskó Sándor, a szegedi törvényszék elnöke elhunyt márcz. 31-ikén Szegeden. Muskó a hőmező-vásárhelyi mérlegkeverék pörét vezette, s orvosai tanácsa ellenére ment át Szegedről H.-M.-Vásár-helyre a tárgyalásra. Márcz. 16-ikán kezdődött a tárgyalás, miközben Muskó nyakán az antrax elmebetegsége, s márcz. 24-ikén a tárgyalás félbeszakadt, s a nagybetűs elnök haza utazott Szegedre. Senki sem hitte, hogy baja oly végzetes. Elhunyt nagy részvételt kelt. Muskó Szegeden született 1844-ben s állandóan ott is tartózkodott. 1871-ben állott állami szolgálatba s 1881-ben ügyész, 1895-ben pedig törvényszéki elnök s címzetes kuriai bíró lett. Mint kiváló jogász országos névre tett szert. Halála folytán a mérlegkeverék pörét a törvény értelmében újból előről kell kezdeni s a tárgyalást az új büntetőtanács most már Szegeden fogja megtartani.

Elhunytak még a közelebbi napokban: TOLNAY KÁROLY, az 1848-iki országgyűlésen Zalamegye követé, Deák igazságügyi miniszteriumában kir. táblai bír., majd később öt ülésazon képviselte a keszthelyi kerületet, 84 éves korában, Zala-Szentmihályon. — APA BENEDEK IGNÁC, a pannonhalmi szent Benedek-rend nyug. tagja, főgimnáziumi tanár, 66 éves korában, Győrött. — MÜLLER JÓZSEF, a székesfehérvári főgimnáziumnak husz év óta buzgó rajztanára, 43 éves korában, Székesfehérvárott. — GRÓF BETHLEN BÉLA, az erdélyi részek egyik nagy nemzetségének tagja, 55 éves korában, Arakalján. — WEBER ISTVÁN, a miskolci kir. kath. gimnázium rendes tanára, 35 éves, Miskolcon. — FERRELL JÁNOS, a keszthelyi gazdasági tanítészhez beosztott rendes tanár, 33 éves korában, Keszthelyen. — SÁRKÓZI FERENCZ, a híres cigányprimás, ki az ötvenes és hatvanas években játszott zenekarával a fővárosban, megöregedve pedig Losoncra vonult. Nevelőatyja volt Hegyi Arankának, a népszínház jeles művésznőjének, ki feliratos szép szöveget küldött koporsójára. — REMES JÓZSEF, 1848-49-iki honvédtiszt, 67 éves korában, Szegeden. — BLANA SZILÁRD, régi honvéd tüzérkapitány, a hatvanas években a híres 'Komló' bérője, 71 éves, Budapest. — MILÁSI JÁNOS, magyar kir. sóhivatali nyug. tárnok, 77-ik évében, Maros-Solymoson. — EBEL LAJOS, püspöki nyug. központi felügyelő, 61 éves, Győrött. — NAGY FERENCZ, keresk. kórházi volt kezelőtiszt, 66 éves korában, Budapest. — JANISCH ALADÁR, pénzügyi biztos, életének 54-ik évében, Csenger-Bagason. — SCHÜTZLER DEZSŐ, Szatánics község segédjegyzője, 34 éves korában. — BIBÓ JÁNOS, 57 éves, Szatmáron. — VIDOVICH JÓZSEF, 24 éves, Csabán. — KÁROLY KÁROLY, 59 éves, Egerben. — HORVÁTH ALADÁR, tamási aljárásbíró, 35-ik évében. — HÁJDER LÁSZLÓ, élete 75-ik évében, Budapest. — Legifjabb MATKOVICH TIVADAR, szemerei Matkovich Tivadar dr. és neje, Fodor Anna 14 éves fia, Veszprémben. — KÁROVSKY ANTAL, budapesti I-II. kerületi királyi járásbíró, 46 éves korában. — DÖRRE DEZSŐKÉ, Dörre Tivadar tanár és festőművésznek és nejeinek Kimmach Matildának másfél éves fiacskája, Budapest. — ANDORKA GYULA, csurgói kir. járásbíró, Csurgón. — ANDRÉJKOVICS ENDRE, 1848-49-iki honvéd tüzérfőhadnagy, okleveles mérnök, 76 éves korában, Ungváron.

Öz. PLÓZ LAJOSNÉ, szül. Krajer Laura, dr. Plóz Pál egyetemi tanár és főorvos jeles orvos, dr. Plóz Sándor, igazságügyi államtitkár, öz. dr. Kánnit Agostóné szül. Plóz Irma és Plóz Béla tanár felesége, 74 éves korában, Alsó-Fakoson. Nagy rokonság gyászolja a köztestületben élt urnót. — FRONIUS KÁROLYNÉ, szül. Bruckner Jozefin, Fronius Károly polgármester és nyug. kir. táblai bír. neje, 52 éves korában, Fehértemplomban. — ÖZ. FESZL AGOSTONNÉ, szül. Berghoffer Luiza, néhai fővárosi tanácsos özvegye, Budapest. — UGANYITT ÖZ. HAUSER HENRIKÉNÉ, szül. Jäger Ida, 64 éves korában. — THOMANN KATALIN, 53 éves korában, Győrött. — CSÁSZÁR ISTVÁNNÉ, szül. Pálmán Margit, 20 éves, Budapest. — NAGY SÁNDORA, Nagy Sándor és neje Lúley Erzsébet 18 éves leánya, Budán. — MÁRÁSZ MÁRIA, apácz-növendék, 15 éves korában, Nagy-Becskerekén. — SZENTPÉTERY JANKA, a perjamosi postamester és földbirtokos felesége.

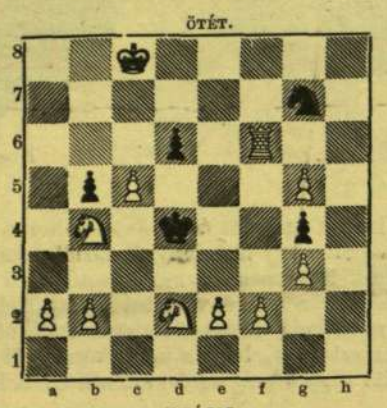
Szerkesztői mondanivalók.

Mért nem születtem. Olvasgatom. A levél. Az első vers alapjaitól nem olvasom, csak az alapjaitól nem egyszer túlságba téved. Nagyon is jellemző akarva lenni, erőltetett vagy nyakatekert kifejezéseket használ. A másodikik a gondolat szétfolyik a helyet, hogy egy gondolatba gyűjtve igazán érvényesülne. Az utolsó, Petőfi már szíves megírta. Memento mori. Kérdés. Childé Harold, stb. Nem volt alkalom valamennyit összehasonlítani az eredetivel, így tehát azok alapján mondanék ítéletet a többitől is, melyekre nézve az összehasonlítást megtettük. A hűség ellen nem tehetünk kifogást, de a fordítások a nyelv használatának és a verselésnek nagyból művészeté eszköze. Tízpartján. Egy kis hasonlatot nem lehet egy egész hosszabb versen keresztül fűzni-fűzni. Különböző a verselés is nagyon gyöngé.

Levél helyett. Fáklya láng. Kérem. Nem bízhatjuk a további kísérletekre; lírai tehetség nincs; érzelmeiben nincs elég szabotosság és erő, verselésében. Az ügy és a csalóány. Jól indul; de a befejezés nem valami szerencsés. Az a mit szerző az ügyről, az oldókés eszközzel mondat, nincs indokolva. Turkeve, Sz. S. A kért sorsjegyek nem huzatnak ki.

SAKKJÁTÉK.

2001. számú feladvány. Nans H-tól.

Világos indít s a harmadik lépésre matot mond.

KÉPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' 11-ik számában közölt képtalány megfejtése: Tapasztalás az élet tanítója.

Heti naptár, április hó.

Table with 3 columns: Nap, Kath. prot. naptár, Görög keleti naptár. It lists the days of the week and corresponding dates for the Catholic, Protestant, and Greek Orthodox calendars for the month of April.

Holdváltozás. Ujhöld: 2-án reggel 5 ó. 40 pkor. Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Nyers selyem bastruhákhoz való kelmét 8 ftrt 65 krtól 43 ftrt 75 krtól teljes öltönyre — Tusosor- és Shantungs-Pongee, valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 ftrt 65 krtól méterenként — sima, eszkos, keszkaszt, mintázott, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 szin és mintázatban stb.) a megrendelt árakat postabér és vámtételek nélkül: Henneberg G. (sz. kir. udv. szállító) selyemgyára Zúrichben. Svájcban ez a címzett levelekre 10 kros, levelező-lapokra 5 kros blyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztnek. 7062

„EGYETÉRTÉS” POLITIKAI NAPILAP.

Csávolszky Lajos, 1897. Kossuth Ferencz, felelős szerkesztő, XXXI. évfolyam, főmunkatárs. Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olesó eszközeivel, hogy magának egyszerre, tömegesen csakhamar újra elmaradott, új előzetéseket szerezzen, hanem mindenkor kellő szívnélvonalon álló közlemény, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításai által iparkodik régi, jó hírnevét mint hazánk legelső rangu napilapja állandóan fenntartani, hogy ez uton ne csak régi előfizetőit kapcsolja állandóan magához, hanem közönségét új hódítások által évről-évre maradvánosan meg is szaporítsa. Hogy ezt a célt elérjék, erre nézve legnagyobb támaszuk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalán majdnem aznyi betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán s így az Egyetértés egy rendes 8 oldalos lapja annyi közleményt tartalmaz, mintha a kisebb apok 24 oldalra jelleme meg, a mi azonban csak ünneppapokot törtenék. Ilyenkor az Egyetértés 12-20, illetőleg a kisebb alakban számúira 36-60 oldalnyi terjedelmű. Csak a lap ily nagy méretet tesz lehetővé, hogy az Egyetértés mindentől oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének. Így általánosan ismertes, hogy az Egyetértés országgyűlési tudósításai e nemben a legteljesebbek, országot a tudósítások kimerítő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságánál és részrehajlatlanságánál fogva is, mely e tudósítások minden pártviszontat óvását elől is érvetessé teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkívül bő társas- és regényrovata. Az Egyetértés állandóan készíti a legújabb regényeket, részint eredeti, részint a modern világrodalom remekéből válogatva előrangú műfordítókat fordításban. Az egy év alatt közölt regények 400-500 nyomtatott ívre, vagyis 40-50 rendes regény-kötetbe ragunk. Ily 40-50 kötet regény bolti ára legalább ugyanannyi forint. Ha most még tekintete vesszük az Egyetértésnek mindenkor közléstünk kitértésig és első-

rangú publicistikát által írott vezércikkokat és egyéb politikai közleményeit, és hírvonalait, eredeti táviratokat az ország és a világ minden részében levő saját levelezőitől, továbbá a vasárnapiaknál megjelenő s egy-egy szaklapot pótló 'Irodalom', 'Tanügy', és 'Művelődés' című országos híri rovatokat s végül az Egyetértés legjobban informált közgazdasági, ipar és mezőgazdasági rovatát és megbízható tőzsdéi tudósításait, bátran mondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak egyetlen organuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégíteni képes. Mindezen előnyök dacára az Egyetértés előfizetési ára a legmérsékeltőbb: 6925

Egész évre ... 20 ftr. — Fél évre ... 10 ftr. — Negyed évre ... 5 ftr. — Egy óra ... 1 ftr. 80

Előfizetések legzélszeribben postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, papnövelde-utca 8. intézendők.

Üzleti jelentés.

Van szerencsém a t. közönséget értesíteni, hogy Budapest, IV. ker., Váci-utca 16. szám alatti üzletem házberemelés folytán f. é. február hó 1-től kezdve ideiglenesen megszüntetem. Fennálló virágásvatlag ugyanígy másféle növényüzleteket, eszokrokat, koszorúkat stb. továbbra is VII. kerület Gizella-ut. kertészeti telepéről, fenntartom; és igyekszem fogok e tekintetben a nagyérdemű közönség pártfogását a jövőben is kiérdemelni. Egyidejűleg az irántam tanúsított eddigi nagymérvű bizalomért hála közönetemet nyilvánítva, maradok tisztellettél 7109

SZELNÁY VILMOS

mű- és keresk. kertész. Budapest, VII., Gizella-ut 45-47.

Nincs többé fejfájás!

D. GÖZ MIGRAINE-PORA huszonöt év óta egyedül, ideges, rheumászerű, sőt gyomorból származó fejfájás ellen a legjobb sikerrel használtatott, mit több ezere menő közsémetnyilvánítás bizonyít. Utolsó időben MADRID UDVAR és Baros Gábornak ex cellenciája feltűnő eredménnyel használta. Kapható KOLLER TESTV. REK a 'Nagy Kristóf-hoz címzett gyógyárban Budapest, IV., Kristóf-tér 2, Váci-utca és Kristóf-tér sarkán. 7098

BUTORCSARNOK

VIII., Bérkocsis-utca 12. az ipartestület saját házában állandóan készletben tart háló-, ebédlő-, uriszoba- és szalonberendezéseket. Ezzel mód van adva a n. é. közönségnek jó és szolid butorokat jutányos áron a közvetítők illetégleg kereskedők mellőzésével az illető asztalos-mesterekkel közösen vagy tetszés szerinti megrendelés útján beszerezhetni. 7132

TRENCSÉN-TEPLITZ

kénésfürdő Felsőmagyarországon. A Kárpátok gyöngye. Tápia Trencsén-Teplie állomásától 20 perc távol. Legjobb kénésfürdő Magyarországon és Ausztriában. Termésvíz meleg 28-31° C. forrásokból. Köszvény, reuma, bennűs, neuralgia, iszkias stb. ellen. Olcsó és kényelmes. Körülbélül 6000 fűdővendég látogatta. Május és szeptemberben 8 fűtér kapható naponként szoba, fűdő- és teljes áltás. A szobán május 1-én kezdődik. Képes pro spektust ingyen küld a gróf fűdőigazgatóság.

CZERNY-féle TANNINGENE

hajfestőszer a legjobb, kipróbáltan ártalmatlan haj- és szakál-, valamint szemöldökfestő, melyek a leggyorsabb módon, már egyszeri használatnál is egész biztosan visszanyerik azon kifogástalan, fényes szőke, barna vagy fekete természet színt, a melylyel megoszulás előtt bírtak a mely sem szappannal való mosással, sem a gőzfűdőben meg nem fakul. Ára 2 ftrt 50 kr.

CZERNY-féle TANNINGENE

Törvényesen védett, lelkiismeretesen megvizsgált és valódi minőségben kapható Czerny J. Antalnal, Bécs, XVIII., Carl Ludwigstrasse 6 (saját ház), és I. Wallfischgasse 5. Széküldés postai utánvétellel. Prospektus ingyen és bérmentve. Raktár a nagyobb gyógyszerárakban és illatszertelepekben. Budapestben TÖRÖK JOZSEF és Egger A. fűdőgyógyszereseknél, stb. 6967

CHOCOLAT MENIER

A világ legnagyobb gyára. 50,000 kilo. Kapható minden fűszer- és csemegé-kereskedésben és cukrászdában. 6866 Naponkénti eladás

Quäker Oats

rendkívül tápláló, olesó és izletes, világszerre elterjedt szer; leves-, mártás- és tésztafélféhez. Kapható-caupán zárt csomagokban — mindenütt. Doboz 1/2 ang. font 32 kr., 1/2 font 18 kr., használati utasítással a Wiener Haus-frauen-Verein konyhaiskolájában kipróbált különféle ételek készítéséhez.

Legjobb és leghirnevesebb pipere holgypor: a LA VELOUTINE 6959

Alapítottatott 1864. 33 év óta fennálló vegyi tisztító és kelmefestő intézete egyedül van Budapesten világgiallítás őrmekek kitüntette és gőzre jól berendezve.

BERKETZ ISTVÁN

Vegyi tisztító és kelmefestő gyára elfogad vegyi tisztítás és festés végett mindennemű holgy, uri és gyermekruhákat, függönyöket, terítőket; disztító és butorszeveleteket, himzéseket, csipkékéket stb. és minden e szakba vágó tárgyakat.

Üzlethelyiségek: IV., Rózsa-tér 3. és IX., Kinizsi-utca 14. Budapest. Május 1-től rózsá-téri üzletemet, a ház lerombolása miatt, közvetlen a szomszédoságba IV., Lipót-utca 7 alá helyezem át. 7036 Vidéki megbízások gyorsan és pontosan eszközöletnek. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szt.-Margitszigeti gyógyfürdőhely. BUDAPEST.

A Szt.-Margitszigeti 43.7° C. hévíz kitűnő eredménnyel használtatott a következő kórakok ellen: köszvény, osz, szabák, idült kútegek, márgyomor-, béltálmalmak, hólyaghurut, női bántalmak, garatgége-, tüdőhurut, és idegbántalmak. Massage és villamos fűdő. Tízta, pormentes levegő és 300 vendégszoba, társalgási terem, posta, telefon, távirtd, gyógyszerár és elismert jó konyha. Rendel. fűdőorvos dr. Bauer Antal főbercegi udvari orvos. Naponta katoná- és cigányzene. Hajóközlekedés félóránként. Fűdőidény tartama: május 1-től szeptember 30-ig. A szobáráknál szept. hóban 30% engedmény. 5% Arszabály kivá-natra bérmentve küldetik. 7139 A Szt.-Margitszigeti gyógyfűdő-felügyelőség Budapest.

SELYEMKELME UJDONSÁGAINK

a tavaszi és nyári idényre Lyon és Párisból megérkeztek, melyekre ezennel felhívjuk a mélyen tisztelt hölgyközönség szives figyelmét

Szénásy, Hoffmann és Társa

lyoni és párisi selyemkelme különlegességek áruháza BUDAPEST, IV. kerület, Bécsi-utca 4. sz.

Vidékre mintákkal készséggel szolgálunk, kérjük azonban árt és szint pontosan meghatározni, hogy abból nagyobb választékot küldhessünk. 7138

KRIEGER-FÉLE

Akácia Crème

űvege 1 ftrt, Akácia-szappan drbjá 50 krtól kapható minden gyógyszerárban. Főraktár: Bpest, Calvin-tér, Korona-gyógyszerár. 7110

Budapesti villamos városi vasut részvénytársaság.

Hirdetmény.

A budapesti villamos városi vasut részvénytársaság t. cz. részvényesei az 1897. évi április hó 14-ik napján délelőtt 11 órakor a társaság helyiségeiben VII. Kertész-utca 50. sz. a tartandó

VI-ik rendes közgyűlésre

- 1. Az igazgatóság évi jelentése és az abban foglalt indítványok. 2. Az 1896. üzleti év mérlegének és szárszámadásának előterjesztése. 3. A felügyelő-bizottság jelentése és a fölmentvény megadása iránti indítvány. 4. A nyereség felosztására vonatkozó javaslat. 5. Az alapszabályok módosítása az i millió forint névértékű elsőbbségi kötvények kibocsájtása folytán. 6. Az alapszabályszerűleg kilépő igazgatók helyeinek betöltése iránti intézkedés. A részvények letelehetők f. évi április hó 6-ig az angol-osztrák bank budapesti fiókletelepénél, V. Fűdő-utca 6. sz. a. Az igazgatóság. Kivonat az alapszabályokból: 18. szakasz. Minden részvényes jogosítva van a birtokában levő minden 25 darab társasági részvény után egy-egy szavazatot a közgyűlésen gyakorolni. Szavazati joggal bíró azon részvényesek, kik a közgyűlésen személyesen, vagy helyettes által résztvenni kívánnak. Kérelmek a közgyűlés megtartására kitűzött hatánap előtt 8 nappal részvényesnek a le nem jart részvényekkel együtt az igazgatóság által a közgyűlés egybehívó hirdetményben kijelölt helyeken letenni. 20. szakasz. Az évi mérleg és szárszámadás, valamint a felügyelő-bizottság jelentése a K. T. 198. §-a értelmében a közgyűlés megtartását megelőzőleg 8 nappal a társaság helyiségeiben közzétételre kötetendők. 21. szakasz. Azon részvényesek, kik személyesen nem jelennek meg a közgyűlésen, magukat, egy e célból külön meghatalmazott szavazatképes részvényes által képviselhetik. Kiknek, vagy gondnokság alatt állók törvényes képviselőjük által képviselhetnek; nek és jogi személyek által meghatalmazott által is képviselhetetik magukat, kik maguk nem részvényesek. (Utánnyomás nem járhatik).

SZÉPSÉG ÉS EGÉSZSÉG

Korunk főnyavallója az idegesség és vértelenség, melyből számtalan kór származik. Ez ellen pedig legbiztosabban hat a vasas chinabor 1 űvege 1 ftrt 20 kr., 5 űvege franco küldve 6 ftr. Szűryvel van készíve és minden hasznosnál készítmények között a legtöbb chinálnál és vasat tartalmazza. Kinek van szeplője? vagy bármilyen, vagy pattanás az arczán? Az teljes biztonsággal fordulhat annak elűrésére véget a világhírű Serail arczkenőcsőhöz, mely nemcsak eltávolít mindenféle bőrtisztatlanságot, hanem az arczbőrt valódi féhérré, tisztává és idűvé teszi. 1 tégely ára 70 kr. Arczpor hozza 3 szinben 70 kr. Postán franco küldve 1 ftrt 5 kr. Szappan hozza 1 drb. 30 kr. Ezek mennek Carlsbadba vagy rossz gyomrutak kireparálják és újra jól emésztésnek és erre elűrésnek — néha hiába — egy ragyogó; pedig est a célt otthon kényelemben, kevés költséggel elérik a PEPSEN-BOR használatával, mely az ételt megemésztést segít és a gyomrot rövid időn tökéletesen helyreállítja. 1 űvege ára 1 ftrt 20 kr., 5 űveget franco küldve 6 forint. Kaplót Budapest: Török József gyógyszerár, úrnál és minden magyarorsz. gyógyszerárban.

Dr. GÖLLIS-féle egyetememes emésztőpor.

(1857 óta kereskedelmi czikk.) Etrendi szer, kitűnő hatása van különösen nehezen emészthető ételek faloldására, valamint az általános emésztésre és így a test táplálására és erősítésére is. Naponta kétszer használna (vése után egy kávékanálnyi téve a nyelvre s a szokásos itallal leöblítve) kedvező befolyást gyakorol a hiányos emésztés következtében fellépő jelenségeknek, minők: gyomorégés, nyálkaképződés székrekedés, aranyeres bántalmak és altesti pangás stb. Ásványvízgyógyomdónál, mint elő vagy utókorra, vagy egyidejűleg a gyógyomdál kitűnő hatást fejt ki. Minden doboznak dr. Göllis presztíjével és a bejegyzett védjegygel kell lezárva lenni s mindenkor határozottan dr. GÖLLIS-féle emésztő por kérendő a vétel alkalmával. — A dr. Göllis-féle egyetememes emésztő-por központi szétküldése: 7078

Bécs, I. kerület, Stefansplatz Nr. 6. (Zwettlthof).

Egy nagy doboz ára 1 ftrt 26 kr., egy kis doboz 84 kr. Főraktár: Budapest, Király-utca 12. Török József gyógyszerártára.

Férfi ingek: Szines francia tiszt. Angol piqué és szegélyes mellű fehér sifon. **Pongyola utazó- és háló ingek.** — **Divatós sötétbátok.** Nap- és Esernyők. Angol foulard és batizsi nyári Nyakkendők. Férfi és Női Harienyák. Keztyűk és Angol sárka bőr cipők. **Férfi Nemez- és Szalmakalapok.** Utazó- és Fűrés Czikkek Nagy választéku Baktára.

FÖLDVÁRY IMRE
BUDAPEST 7156
Koronaherceg-utca 11. és Kerepesi-út 9. sz.

Levélbélyeg-kereskedés
PRÜCKLER J. C.
Budapest, IV., Régi posta-u. 5
Alapított 1876. 7121
Veszek! Eladok! Cserélek!

Fekete selyemkelmék
valamint fehér és mindentféle más színűek igazi gyári árakon, a valódiságot és tartósságot való jókállyal mellélt, méterüket 35 król 12 frt-ig portó- és vámmentesen házhoz szállítanak. Munkások számára a legjobb, közvetlenül megrendelési forrás. Ezer meg ezer előmerő irat. Minták bérmentesen küldetnek. Svájcba a levelepórtó kétszeres.

GRIEDER ADOLF ÉS TSA
selyemkelmé-gyárak szövetségé Zürich. 6953
spanyol kir. udvari szállítók. Spanyol kir. udvari szállítók.

MOYPER és TIRSA
Márai világhírű szőnyegek kiváló minőségűek.
Készítők
GYAPJUSZÖVEGÉK B.C.N.

A tisztelt hölgyek figyelmébe.
Van szerencsém a tisztelt hölgyek becses tudomására hozni, hogy válogatott izlésű selyem-, gyapju- és mosókelméim már megérkeztek és kérem azok megtekintése ezéjjából ezéjemet szives látogatásával megtisztelni. Vidékre mintákat ingyen és bérmentve.

FONTOS!
a mintamegrendelésnél körülbelül az óhajtott szövet fajtáját és árát megjelölni, hogy a kívánt szövetből nagyobb választéket küldhessek.

WEINER MÁTYÁS
divatruházában
BUDAPEST, Andrásy-ut 3. szám.

Marienbad otthon.
A «Fucus» klinikailag elismert gyógyszer soványítására s a hizás megakadályozására, valamint a kövér egyének-nél előforduló asztma megszüntetésére. Ára üvegenként 2 frt, 20 napra való 12 frt. Kapható **Hazslinszky Károly**, gyógyszerésznél, Bpest, VIII., Rökk Szilárd-utca 28.

4 szarv, 18 csont és 30 tisztelt és előmerő oklával.

Kwizda-féle Restitutionsfluid
cs. és kir. szab. mosóvíz lovaknak.

Egy palack ára 1 frt 40 kr. o. é.
Harmadik évtől van alkalmazásban az udvari loistállókban, valamint a nagyobb katonai és polgári istállókban kitűnő eredménnyel használják a lovaknak nagyobb fáradságnak alótt való megterhelésére, valamint azok után való felriasztására; továbbá sorolások és izommerevések ellen. stb. 1. az időmúlásban képesse teszi a lovat nagyobb feladatok végrehajtására.
Csupán csak a fenti védjeggyel ellátva valódi és kapható Ausztria-Magyarország valamennyi gyógyszerkereskedésében és drogeriáiban. 7000
Főraktár: Kwizda Franz Joh. cs. és kir. o.-m. és román k. udv. szállító, ker. gyógyszerkereskedés, Korneuburg, Bécs mellett.

Kathreiner-féle
Kneipp malata-kávé

Ejnye be jó!

Vértés gyógysz.-féle

keleti labdacskok.

Használat előtt. 7141 Használat után.

Gyenge nőknek szép telt testi formát kölcsönöznek. Egy adag 3 frt.
Kapható **VÉRTES L.** sasgyógytárban Lugoson 96. sz.

Főiskolai igazg.-orvos **Dr. KUN ZOLTÁN** kipróbált gyógyszerel

Vérképző labdacskok, rozsmaszinre cukrozva: vérszegénység, nyek, sápkórosok, gyangékek, görvénycórosok, lástalan tüdőbetegségek legjobb gyógyszere. 1 üveg ára 1 frt 20 kr.
Hurut labdacskok, gyomorhurut, fűdő- és gégehurut, tüdővész, hideglelés, malária, gyá-mókor ellen legkitűnőbb! 1 üveg egészínkek cukrozott labdacskok. 1 üveg ára 1 frt 20 kr.
Női betegségek ellen leghatásosabb gyógyszer az **IRRI-GALO FOR** 1 doboz 1 forint 20 kr.
Dentipurin-szájvíz legjobb minden szájvisek fölött! Kitűnő óvszere a ragályos torokhajoknak is! Ára 60 krajczár.
A Purpurin Crème arc- és kékenkednek meglepő hatása van! 5 nap alatt az arcról minden foltot eltávolít s bárszínűvé varázsolja. 1 tégely 1 frt 20 kr.
Kaphatók a készítőnél:
TRSTYANSZKY K. gyógyszerésznél
Sárospatakon. 6839
Főraktár Budapest: Török József gyógyszerkereskedésében, Király-utca. Dr. Buday Emil gyógyszerkereskedésében, Városház-tér. Minden drogeria-üzletben és gyógyszerkereskedésben kaphatók.

Francia folyékony **HAJFESTŐ**
(Cromatique Parisien)
melylyel minden hajat tetszés szerint 10 percz alatt állandóan megfesthetni fekete, barna vagy szókére. Tulajdonságai: a szín állandó s a természetes színtől meg nem különböztethető, az alkalmazás egyszerű. Ára 2 frt. A készületek (csészék, kefék stb.) 60 kr.
Főraktár: Budapest, Török József gyógyszerkereskedésében, Király-utca 12. szám. 7080

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legfinizáltabb égyénys
SAVANYU-KÚT

LOHSE-féle
Maiglöckchen
zsebkenő-illatszer — szappan
arcpor — pipere-víz
brillantine — Eau de Cologne.
Valódi csak akkor, ha a feltaláló cégét viseli.

Gustav Lohse
BERLIN, 45/46 Jäger-Strasse.
Kapható valamennyi illatszerkereskedés, díszmű-árú-, győgyüfű-szerkereskedés- és gyógyszerkereskedésben Ausztria-Magyarországon.

NAGY KRACH!
New-York és London nem kímélték meg az európai szárazföldet és ezért egy nagy ezüstárúgyár indítatva érezte magát, hogy az egész készletet eladja. En meg hatalmazva magát ezen megbízást teljesíteni. Tehát bárkinek megköldöm a következő tárgyakat pusztán **6 frt 60 kr-ért**; és pedig: 6 db finom asztali kés, valódi angol pengével
6 db amerikai szab. ezüst veltét, egy (darab) 6 db evőkanalat
12 db kávékanalat
1 db levesmerőt
1 db tejsmerőt
2 db tojás-serleget
6 db angol Viktoria-tálcát
2 db igen hatásos gyertyatartót
1 db teaszűrőt
1 db finom cukorporzózt

44 darab összesen **6 frt 60 kr.**
Mind a fenti 44 tárgy előbb 40 frtba került és most csak **6 frt 60 kr.** minimális áron kapható. — Az amerikai szab. ezüst egy kívül-bellü fehér fém, mely ezüst színét 25 esztendőig is megtartja, a miért szavatolattik. Legjobb bizonyítékul, hogy ezen hirdetés **nem csalás.**
Kétszem magamat, itt a nyilvánosság előtt, bárkinek, kinek az áru nem tetszik, a pénz visszaadni és senki sem mulasztza el azt a kedvező alkalmat, hogy ezen díszes garnitúrát megszeresse, mely **Házassági és alkalmi ajándéknul,** továbbá minden jobb háztartásba kiválóan alkalmas. — Egyes egyedül kapható

HIRSCHBERG A.-nál
az egy. amerikai szab. ezüstárúgyárak főigazgatója
Telefon. Wien II., Rembrandtstrasse 19. Telefon.
Szátküldés a vidékre utánvétellel vagy az összeg előzetes behűlése ellenében.
Ehhez tisztító por 10 krajczár. — Valódi csak az oldalt látható védjeggyel (egészéki fém).
Kívonat az elismerő levelekből.
Becsés evőkészlet küldeményét megkaptam és azokkal teljesen meg vagyok elégedve. Kérem még egy ugyanily 44 dbból álló am. szab. ezüstgarnitúrát, utánvét mellett rész. küldeni.
Borovics, Kraszó-Szörény megye 1897. 96.
Keresztes S., főszolgabíró.
Pilis, (Pest-megye) 1896 aug. 24.
A küldött díszgarnitúrával nagyon meg lévén elégedve, kérem sógornőmnek, Nyári báróné szül. Somogyi urhölgynek Szunóra 3 ugyanilyen díszgarnitúrát küldeni.

MEGNYILT

Budavár Bevételeinek körképe.
Budavár bevétele 1849 május hó 21-én dicső honvédek által.
Látható városligeti fasor 47. szám, a Körkép-Pavillonban.
Nyitva 7075
reggel 9 órától este 10 óráig, este villanyvilágítás mellett.
Belépti díj 50 kr. Vasár- és ünnepnap 30 kr. Katona- és gyermekjegy 20. Munkásjegy 30 kr.
Mérsékelt áru jegyek dohánytözsdékben kaphatók.

15. SZÁM. 1897. BUDAPEST, ÁPRILIS 11. 44. ÉVFOLYAM.

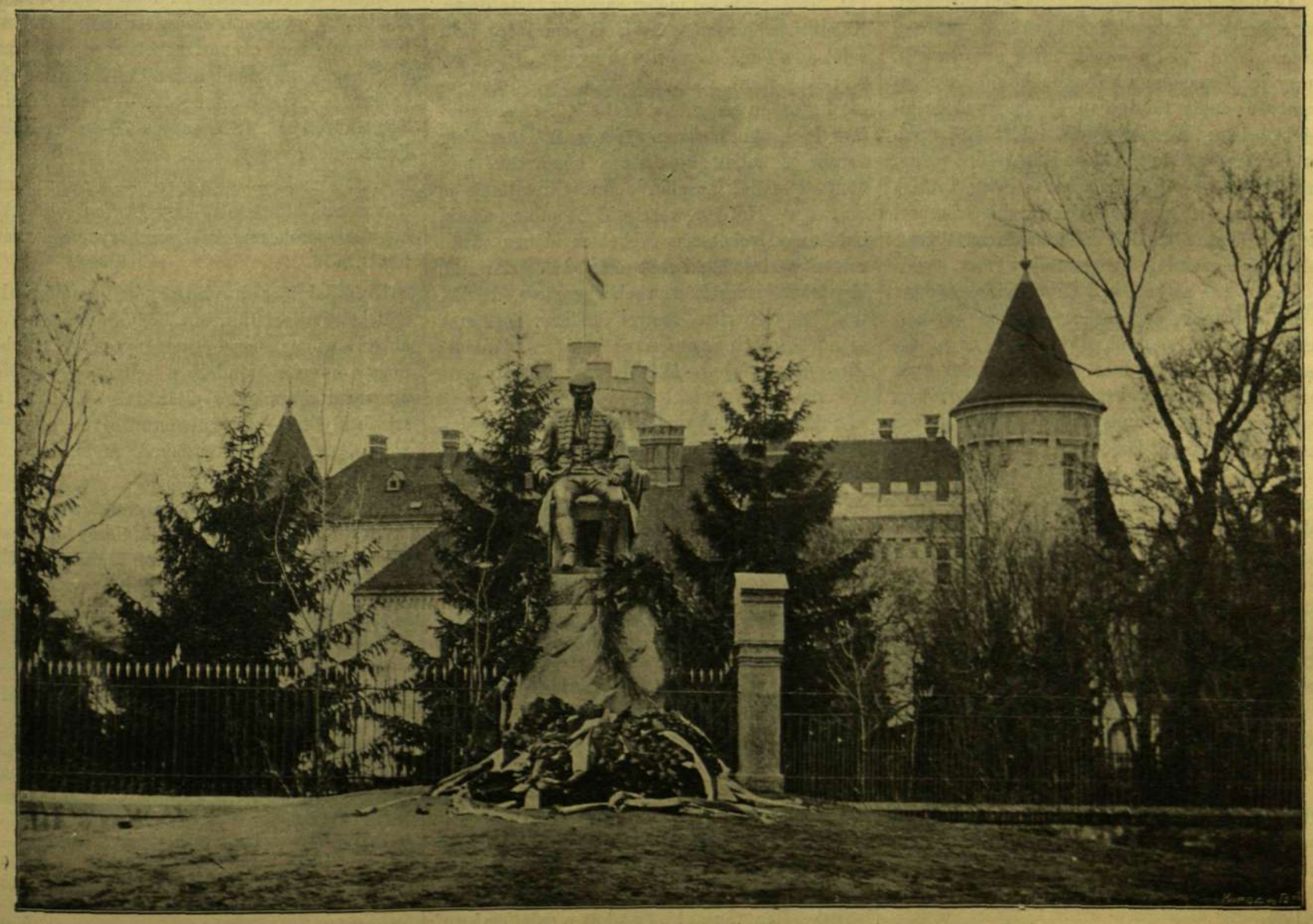
Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt 1 tétlőre — 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG 1 egész évre 8 frt tétlőre — 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK 1 egész évre 5.— Kétföldi előfizetéseknél a postallag megfizetett viteldíj is csatolandó. tétlőre — 2.50

KÖLCSEYRŐL.
A CSERKEI nagy álmodozó sirján újra kizöldül a hant és a tavaszi szellő ott enyeleg a hangabokor rügybe fesledező ágai közt... Enyeleg és suttogva, zsongva viszi országgyűlési világgá a hirt, hogy a késő utódok nem feledkeztek meg az immár porrá vált költőről, és a halhatatlan léleknek érzebe öntött alakja, szülő-megyéje egyik legősibb városában hirdeti: ki volt Kölcsey Ferencz.

A ki nagy lelkével, ihletett ajakkal zengedezte, hogy: *Isten, áldd meg a magyart!* — és a ki az úgynevezett reform-korszak egyik lelelke-sebb bajnoka, a harminczes évek pozsonyi országgyűléseknek legszabadelvébb szónoka volt.

A költő legelső gyermekevei igen szomorú idősokra estek. A budai generális kaszálón (a mai Vérmező) alig száradt föl még a magyar jakobinusok vére, a falusi nemesi kuriákban itt-ott dugdosták még az «Ember és Polgár» nevezetű kátét, meg a *szabadság-fál*, melynek eredetijét a Martinovics-féle összeesküvés egyik részese, Szolárscsik Sándor, szénél rajzolt börtönének a falára, és jól bezárt ajtók mögött titkon fölzendült holmi vékony póklábú zongorán a Martinovics-nóta, a mely mellett jelen századunk első tizedében ifjak, lányok a nagyon szomorú Martinovics táncot járták. Ennél a nótánál csak egy van tán szomorúbb a régi magyar zeneirodalomban, a Rákóczi fölkeléséből maradt háromszáz özvegy nótája.

Ilyen komor időben volt gyermek, majdan serdülő ifjú Kölcsey Ferencz; nem csoda, ha az egész nemzetre nehezédó borongás és reménytelenség egészen hatalmába ejtette az ő különben is búsongó, merengésre hajlandó lelkét s a nemzet és haza sorsán aggodóvá tette költészetét. Egyik igen bizalmas barátja, a vele egy év-

KÖLCSEY FERENCZ SZOBRA NAGY-KÁROLYBAN.